

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núms. 4 i 5. Abril i Maig del 1.987

SUMARI

DOCUMENTS DEL BISBE	175
22.- Homilia d'inauguració de la segona Visita Pastoral. "Cercant cristians compromesos per a ser evangelitzadors i evangelitzats".	
23.- Homilia per a la Missa Crismal. 15 abril 1987. "Comunió afectiva i efectiva".	
24.- Homilia del Dijous Sant. 1987. "Aquesta tradició que jo he rebut".	
25.- Assemblea diocesana. Paraules introductòries.	
26.- Conferència als sacerdots de Tarragona (13-4-87). "Anunci explícit del Senyor Jesús".	
SES CATEQUESIS DEL BISBE	
27.- "Estimat Sr. Bisbe".	
28.- Assemblea diocesana.	
29.- Setmana santa.	
30.- Jesús ha ressuscitat!	
SECRETARIA GENERAL	199
Visita Pastoral.	
Conferiment d'ordes.	
Jornada a El Toro per capellans i religiosos/ses.	
Solemnitat de la Mare de Déu a El Toro.	
Jornada mundial d'oració per a les vocacions.	
Dia del malalt.	
CONSELL DEL PRESBITERI	201
Full informatiu del mes de febrer.	
CONGRÉS "EVANGELITZACIÓ I HOME D'AVUI"	203
Crònica de l'Assemblea diocesana d'acabament del Congrés.	
Votació de les conclusions.	
VIIè. CENTENARI DEL REIAL MONESTIR DE SANTA CLARA	205
Crònica dels actes celebrats.	
Conferència del Sr. Rafel M ^a Oléo sobre el Monestir.	
INFORMACIÓ DIOCESANA	220
Activitats del Sr. Bisbe.	
Recés i conferències del Sr. Raimon Pàniker.	
Reunió de grups de Confirmació i de postconfirmació a El Toro.	
DE LA SANTA SEU	223
Escrit del Papa sobre la Jornada d'oració per a les vocacions.	
DE LA CONFERENCIA EPISCOPAL ESPANYOLA	227
Missatge pel dia del malalt.	

DOCUMENTS DEL BISBE

"CERCANT CRISTIANS COMPROMESOS PER A SER EVANGELITZADORS I EVANGELITZATS"

22.- HOMILIA D'INAUGURACIÓ DE LA SEGONA VISITA PASTORAL.

II diumenge de Quaresma. (15-3-1.987)

Estimats germans sacerdots,
Estimats germans tots,

L'Eucaristia que esteim celebrant aquí a la Catedral en aquest II diumenge de Quaresma vol ser i és la inauguració oficial de la meva segona Visita Pastoral a la Diòcesi. He determinat de començar-la per l'arxiprestat de Ciutadella i per açò he volgut invitar-vos a tots a assistir a aquesta celebració per fer junts la nostra pregària demanant l'auxili del Senyor per a una tasca que a tots ens porti augment de gràcia i fruit copiós de salvació.

Com vos deia en la carta que van llegir-vos a totes les misses del diumenge passat, "el bisbe, certament, té obligació de practicar la Visita Pastoral per així posar-se més en contacte amb els seus diocesans, i fer-se càrrec de la marxa de les parròquies i de les altres institucions catòliques, per poder dialogar i compartir amb els diversos agents de la pastoral les dificultats i problemes que presenta la vida cristiana, com també tota la feina que es va fent, per orientar-la, segons les línies pastorals establertes a la Diòcesi".

Si aquesta és la finalitat de la Visita Pastoral, m'ha semblat oportú que havia de proposar-me un objectiu principal en realitzar-la. I vos el dic tot d'una. Com una mena d'eslògan que marqui bé en què ha de consistir aquesta Visita Pastoral, l'objectiu s'adreça d'una manera insistent als agents de la pastoral. I el concret en aquesta frase: "Cercant cristians compromesos per a ser evangelitzadors i evangelitzats".

La celebració del Setè Centenari de la restauració del cristianisme a Menorca, amb el seu lema "Som una tradició viva", l'aplicació a la nostra diòcesi del Congrés "Evangelització i home d'avui", que hem anat celebrant des del curs passat, i també la línia pastoral de la Reflexió revisió dels anys 80, per a una Església de Menorca més evangelitzadora i més evangelitzada, més servidora dels homes i del món, són raons contundents perquè la meua segona Visita Pastoral a la diòcesi tenguí aquest objectiu proposat.

En la Carta Pastoral que vos vaig escriure fa poca estona, un dels punts que vaig voler subretxar més va ser, entre altres, el dels agents de la pastoral. L'acabava aquest punt, dient que "vull ressaltar que ha d'ésser tota l'Església, tot el Poble de Déu, qui tenguí una real possibilitat de ser agent de la missió pastoral... La doctrina del sacerdoci comú dels feels i el caràcter ministerial de tota l'Església fan que tot el Poble de Déu estigui al servei de la missió, identificat en una vocació comuna, encara que en mesures distintes per a la tasca a realitzar".

A tot açò, estimats germans, hi donen força les lectures que hem escoltat avui en aquesta Eucaristia. En la lectura del Gènesi, hem presenciada la decisió d'Abram, el nostre pare en la fe, a acollir i posar en pràctica la paraula del Senyor: Ves-te'n... cap al país que jo t'indicaré, li diu Déu. I Abram se'n va anar, tal com el Senyor li havia dit. En l'obediència de la fe, Abram es posa en camí, perquè la promesa de Déu li basta.

Hem sentit aquesta veu, nosaltres qui també som urgits a emprendre la marxa per convertir-nos en un gran poble que sàpiga caminar per les sendes del Senyor amb la il·lusió de dur el missatge de Jesús al nostre món?

Sant Pau, en la segona lectura, recorda al seu deixeble Timoteu el què haurà de sofrir per l'obra de l'evangeli. Li diu que qui ens ha salvat i qui ens crida amb una vocació santa, és Déu. Nosaltres acceptant aquesta vocació de pregoners del seu evangeli hem de "fer resplandir la llum de la vida i de la immortalitat". Malgrat els sofriments que comporta i les dificultats que hi haurem de passar, és cert que el nostre treball d'evangeli només serà fecund i serà segur si acceptam i oferim a Déu els sofriments que hi haurem de passar.

Que Jesús es transfigurari davant dels seus deixebles més íntims, allà a la muntanya del Tabor, com ens recorda l'evangeli d'avui, vol ser un tast, una prova de la glòria que espera als seus evangelitzadors. Però la lliçó que n'hem de treure d'aquesta escena evangèlica és doble: "Aquest és el meu Fill estimat, en qui m'he complagut: escoltau-lo". Que vol dir primerament, que Crist és qui recapitula tot lo creat, que és "el centre del cosmos i de la història", fet home i únic salvador i redemptor. I, segonament, que és necessari escoltar-lo, l'únic qui té paraules de vida eterna.

Cercant, idò, cristians compromesos per ser evangelitzadors i per ser evangelitzats, emprendre la meva segona Visita Pastoral a la diòcesi, en aquest any del Setè Centenari. Sé que compto amb un bon ranxo de feels qui estan ja compromesos en tot açò. Però n'hem de cercar més i n'hem de tenir en tots els camps o àrees que hem d'evangelitzar i catequitzar.

N'hem de cercar més. Perquè massa de vegades la feina que anam realitzant en els diversos sectors de la nostra pastoral, la fan sempre els mateixos. Ens convé una distribució més humana i racional del treball a fer. Hem de fer veure a molts de feels que tenen obligació de correspondre en qualque tasca de l'Església i que no n'hi ha prou de "practicar" individualment la seva religió. És en el treball conjunt de les parròquies i en el de la diòcesi on hem de cercar la comunió i l'associació de tots. A més de l'apostolat particular que tots tenim obligació de fer en les nostres famílies, en els llocs de treball i en el tracte amb els altres, necessitam una vertebració diocesana que doni suport a les parròquies, a les petites comunitats i a tots i cadascun dels feels.

I hem de tenir feels compromesos en tots els camps o sectors. No ens podem dedicar únicament a la catequesi, tot i que sempre ha d'ésser l'objectiu prioritari de la nostra acció pastoral. No ho podem fer consistir tot només en la feina que duu la celebració dels sacraments, tot i que siguin mitjans eficacíssims que no podem negligir i que hem de cuidar amb molta de cura.

Hi ha d'altres camps on l'Església ha de sebre penetrar, i és necessari que hi penetri, com a servidora del missatge de Crist. Vos n'indicava ja qualcun en la citada carta Pastoral "Som una tradició viva": l'àrea de la cultura, la del món obrer i de l'empresarial; de la marginació i de la migració; de la pastoral sanitària i de l'ensenyança, de la increència i dels allunyats, etc. Si en tots ells, certament, hi ha cristians qui hi fan feina, hem de potenciar-los, donant-hi suport col·lectivament, com a església. Perquè necessitam punts de referència, necessitam ambients eclesials de formació i d'encoratjament, on madurin vocacions adultes per anar al món a impregnar-lo de l'esperit de l'evangeli.

A finals d'aquest any de 1987, tindrà lloc a Roma el Sínode dels bisbes que tractarà sobre la missió dels seglars en l'Església i en el món. Vol dir açò que l'Església ara està preocupada pel rol, pel paper que correspon als seglars en la missió general que va encomanar-li Jesucrist. Es tracta del lloc que han d'ocupar els seglars, qui són, quantitativament, el nombre major d'agents de la pastoral, en mans dels quals l'Església ha de confiar el desenvolupament i l'execució dels seus serveis al món d'avui.

Tot açò, estimats germans, ens dóna camí per prendre'ns seriosament la Visita Pastoral que avui començam amb aquesta Eucaristia celebrada en el primer temple de la diòcesi, com a Seu del Bisbe qui la presideix. Idò, bisbe, capellans, religiosos i religioses i els seglars més compromesos farem aquest camí per anar a tants d'altres germans nostres, invitant-los a col.laborar i a responsabilitzar-se en la tasca del servei que hem de fer al nostre món. I ho farem tots "cercant cristians compromesos per ser evangelitzadors i evangelitzats".

Encomanem a la Verge Maria, amb aquestes advocacions tan apreciades per nosaltres de Maria Auxiliadora, patrona de la nostra Ciutat, de El Toro, patrona de la diòcesi i de Gràcia, patrona de Maó, i també a Sant Antoni, abat, en aquesta commemoració del nostre Setè Centenari, dic, encomanem les nostres tasques perquè ens ajudin amb la seva intercessió a aconseguir els fruits que tant desitjam.

Tal com sant Pau deia al seu deixeble Timoteu, jo també vos dic en inaugurar aquesta trobada del Bisbe amb els seus feels, que és la Visita Pastoral: "Tot el que haureu de sofrir per l'obra de l'evangeli, suportau-ho amb la fortalesa que Déu vos dóna". Llavors, estic convençut que tots podrem sentir el goig i l'alegria dels apòstols al Tabor: "ens cobrirà un nuvolat lluminós i sentirem la veu de Déu: "Aquest és el meu Fill, l'estimat. Escoltau-lo i predicau-lo per tota la terra.

"COMUNIÓ AFECTIVA I EFECTIVA"

23.- HOMILIA PER A LA MISSA CRISMAL. 15 ABRIL 1987

Estimats sacerdots,

Ens tornam a reunir avui entorn de l'altar per a la concelebració d'aquesta Eucaristia, en la qual beneïrem els sants olis que després, al llarg de tot l'any, farem servir en bé dels nostres feels. I aquest any ho feim aquí a la Catedral, l'Església Mare de Menorca, d'una manera volguda per commemorar el Setè Centenari de la restauració del cristianis-

me a la nostra Illa, davall d'aquestes voltes construïdes immediatament després de la reconquesta del rei Alfons, el Liberal.

En aquesta missa crismal, el desig de l'Església és que es manifesti davant de tot el poble cristià, la comunió dels preveres amb el seu bisbe i entre ells. És, idò, un dia sacerdotal que vol commemorar la institució del sacerdoci, aquella nit del primer dijous sant, en el darrer sopar que va fer Jesús amb els seus apòstols.

Aquest any, voldria remarcar especialment aquesta comunió, que ens és tan necessària, entre el bisbe i els preveres, i entre preveres i preveres, diocesans i religiosos, per a edificació de tot el poble sant.

Certament que Crist, el sacerdoci del qual tots compartim és el llaç d'unió de tots nosaltres, i també el principi fontal d'on prové tot el que hem rebut, per mitjà de la nostra ordenació, per fer el degut servei a les nostres comunitats.

Per açò, la primera unió o comunió que hi ha d'haver entre nosaltres és aquesta de trobar-nos tots units en Crist i a Crist. Hem de sentir-nos units a Crist, mort i ressuscitat. Ell ha d'ésser el nostre punt de referència. Ell és qui ens dóna el seu Esperit. Hauríem de poder repetir, com Ell, des de la nostra poquedat i flaqueza, aquestes paraules que hem sentit avui per partida doble en les lecturés "l'Esperit del Senyor reposa damunt mi. Ell m'ha ungit. I ho ha fet per dur la Bona Nova als desvalguts, m ha enviat a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a deixar en llibertat els oprimits, i a proclamar l'any de gràcia del Senyor".

Són ben aplicables aquestes paraules a tots nosaltres, estimats germans sacerdots. Si la missió de Crist, l'Ungit, que és aquesta que acab de dir, és traspassada per Ell a la seva Església, nosaltres sacerdots som els primers cridats i enviats per a dur-la a terme.

Siguem, idò, sacerdots tal com diu la segona lectura, la de l'Apocalipsi: "sacerdots dedicats al nostre Déu". És a dir, units a Crist i units en Crist per poder realitzar la Missió que ens ha estat encomanada.

Si partim d'aquesta referència a Crist i esteim units a Ell, me pens que tampoc no ens ha d'ésser massa difícil de potenciar i viure més plenament aquesta comunió que hem de tenir entre nosaltres. Hem de viure cada dia més intensament una comunió afectiva i efectiva.

He dit, primer, afectiva. L'afecte i amor que ens devem els uns als altres ha de superar totes les dificultats i importunitats que ens podem donar en el tracte diari.

A pesar de les diferències humanes i dels diversos temperaments i tendències que tenim, aquesta comunió afectiva no pot mancar mai. Hem d'estar sempre disposats a superar, ni que sigui amb esforç ascètic,

tot allò que pot enfredorir les nostres relacions amistoses. No ens podem tancar als altres capellans. Hem de sebre escoltar, comprendre, dialogar, dispensar-nos. Hem de sebre ajudar, encara que ens costi, en els moments difícils que pot passar qualcú. En una paraula, hem de fer viva aquesta comunió afectiva, sense deixar-la convertir en un simple i mer compliment de bona educació.

Jo sé molt bé i conec com vosaltres el sofriment que pot causar una desatenció, una manca de comunió en aquest nivell d'amistat. Per açò vull insistir en aquest punt, perquè no manqui mai, ans bé, cada dia augmenti en tots nosaltres aquesta afectivitat que he trobat tan arrelada i viscuda entre vosaltres.

Més encara; la nostra comunió ha de ser efectiva. I jo la desitjaria així per a tots, tant pel que fa referència a la pastoral i a la línia que tenim marcada en la Reflexió revisió dels anys 80, d'una Església més evangelitzadora i evangelitzada per servir el nostre món, com pel que fa a l'Església universal, amb la sol·licitud que li devem.

Per explicar breument aquesta comunió, m'ha semblat molt oportú obrir el llibre del Concili Vaticà II i anar extraient d'ell les paraules precises per a la nostra consideració. Ho faig en el capítol II del Decret sobre el ministeri dels preveres on parla primerament de les relacions dels preveres amb el seu Bisbe, i després de la unió i cooperació entre ells mateixos. Ens són necessàries unes reflexions per enfortir encara més, aquesta comunió efectiva que hem de viure en la nostra tasca pastoral diocesana.

La introducció que es fa en aquest apartat és que "tots els preveres juntament amb els bisbes, de tal manera participen del mateix i únic sacerdoci i ministeri de Crist, que la mateixa unitat de consagració i de missió requereix la seva comunió jeràrquica amb l'ordre dels bisbes. Aquesta comunió la posen molt bé de manifest en la concelebració litúrgica (tal com esteim fent ara)".

Referent al bisbe, el Decret diu: "Els bisbes tenguin els preveres com a col·laboradors i consellers necessaris en el ministeri d'ensenyar, de santificar i de regir el Poble de Déu". La conclusió és que "per raó d'aquesta comunió en el mateix sacerdoci i ministeri, els bisbes tenguin els preveres com a germans i amics seus, i que es preocupin de tot cor i amb totes les seves forces pel bé material i espiritual d'ells. Els han d'escoltar de bona gana i, fins i tot, els consultin i dialoguin amb ells sobre les necessitats del treball pastoral i del bé de la diòcesi".

Als preveres, en referència al bisbe, diu el Decret: "Tenint present la plenitud del sagrament de l'orde, reverenciïn en els bisbes l'autoritat de Crist, Pastor suprem. Que s'adheresquin, per tant, al seu bisbe amb

una sincera caritat i amb obediència, una obediència sacerdotal que, penetrada de l'esperit de col.laboració, es fonamenta en la participació del ministeri episcopal, que es confereix als preveres pel sagrament de l'orde i la missió canònica”.

I acaba dient: “Per tant, cap prevere pot complir abastament la seva missió d'una manera aïllada i pel seu compte, sinó només unint les seves forces amb els altres preveres, davall la direcció dels qui estan al davant de l'Església”.

Sobre les relacions entre sacerdots, el Concili diu s'han d'unir tots entre si per una íntima fraternitat sacramental, sobretot en la diòcesi on fan el seu servei, perquè tots, facin la feina que facin, cooperen a la mateixa obra. Després indica que és de gran importància que tots els sacerdots, diocesans i religiosos, s'ajudin mútuament i que estiguin units pels llaços de la caritat apostòlica, pel ministeri i per la fraternitat.

Acaba donant consells als preveres d'edat avançada perquè rebin als més joves com a germans i s'esforcin en comprendre la seva mentalitat. I que els joves sàpiguen respectar l'edat i l'experiència dels majors, que els consultin i que col.laborin de bona gana al costat d'ells.

Tot açò, estimats sacerdots, val també per a tots els altres germans nostres preveres i bisbes que fan feina en altres diòcesis. Vull dir que hem de mirar a l'Església universal, començant pel Papa, a qui devem respecte i obediència sacerdotal, i continuant pels missioners, religiosos, religioses i tot el nostre poble a qui ens devem.

Aprofitem aquests dies sants, enmig del treball que tindrem en les funcions litúrgiques, per cercar un moment de calma i d'oració personal per examinar-nos i veure què és el que hem de corregir, que és el que hem d'intensificar i potenciar en aquesta comunió afectiva i efectiva que ens devem els uns als altres.

I ara vosaltres, estimats germans seglars i les religioses, els seminaristes, que ens acompanyau en aquesta Eucaristia i també a tants d'altres que no hi assisteixen. La meua paraula d'avui, ara que els sacerdots estan a punt de renovar les seves promeses presbiterals, és una paraula càlida i fraternal. Ajudau-nos, ajudau i pregau pels sacerdots. Pensau que els seglars heu de considerar molt els sacerdots. Ens són necessaris. Ells són qui presideixen les vostres comunitats i heu d'actuar sempre amb unió amb ells. No en podeu prescindir. Els sacerdots, per l'orde sacramental que han rebut, actuen en nom i en la persona del Senyor Jesús. Així com ells han de comptar amb la vostra col.laboració i han de deixar a les vostres mans aquella tasca que vosaltres teniu obligació de fer, també vosaltres, tal com diu l'acabament d'aquest decret que he citat, heu de ser conscients que estau obligats amb ells i, per tant, que els

heu d'estimar, com a pastors i com a pares, participant en les seves tasques i ajudant-los a dur-les endavant.

Manca només una paraula per aquests al.lots i joves que han vingut a la missa crismal i que, si Déu vol, rebran aquest any el sagrament de la confirmació. Aquest sant crisma que consagrarem immediatament és el que farà servir per ungir-vos i per a donar-vos la plenitud de la vostra pertinença a l'Església. Sereu membres més perfectes del Cos de Crist, Ell que és l'Ungit per excel·lència i que farà davallar damunt vostre la força de l'Esperit per sobre comportar-vos com a feels seguidors de la seva doctrina.

I, ara, ja sense més, disposau-vos els sacerdots a renovar les promeses que un dia va fer de ser servidors dels germans, com Jesucrist, qui no va venir a ser servit, sinó a servir.

"AQUESTA TRADICIÓ QUE JO HE REBUT"

24.- HOMILIA DEL DIJOURS SANT. 1987.

Estimats germans,

Amb aquestes paraules "Aquesta tradició que jo he rebut" comença el text d'avui, dijous sant, de la segona lectura que és un tros de la primera carta que sant Pau va escriure als cristians de Corint. La tradició que l'apòstol havia rebut venia del Senyor Jesús i era la institució de l'Eucaristia, la nit que havia de ser entregat. Hi instituïa també el sacerdocí ministerial i ens hi deixava el testament del manament nou: Estimau-vos com jo vos he estimat".

Aquesta tradició que jo he rebut. Transmesa pels apòstols i els seus successors, també ha arribat fins a nosaltres aquesta tradició. I per açò, avui, en aquest dia del Dijous sant, com feim tantes i tantes de vegades al llarg de tot l'any, ens hem reunit aquí a la nostra Catedral per a seguir aquesta tradició, complint la paraula del Mestre: "Feis açò per celebrar el meu memorial". La paraula de Déu i la fe apostòlica encara vibren en els nostres cors i ens atracam a l'Eucaristia perquè és el centre de la nostra tradició.

Convé recordar-ho avui d'una manera especial en aquesta solemnitat del Dijous sant. I convé recordar-ho en aquest dijous sant de l'any del Setè centenari de la restauració del cristianisme a la nostra illa de Menorca per fer ben patent davant de tothom que "som una tradició viva".

Ahir, al fosquet, aquí a la Catedral, commemoràvem solemnement la institució del sacerdocí ministerial, quasi bé tots els sacerdots de la

diòcesi i amb l'assistència d'un nombrós grup de religioses i poble feiel. I ho féiem aquí per la doble commemoració d'aquesta institució sacerdotal i del Setè Centenari que celebrem de la continuació de l'Església de Menorca.

Són dues tradicions que hem rebut i que volem continuar. Són dues tradicions que, en realitat, només és una de sola. Perquè la conquesta de l'illa pel rei Alfons, en quan a la conseqüència que duia d'un retorn a la fe catòlica dels seus habitants o dels qui hi vindrien a viure, no feia altra cosa que posar de nou Jesús entre nosaltres, establint el culte a l'Eucaristia a tota l'illa, començant per l'edificació d'aquesta Església Catedral. Enllaçàvem una llarga tradició que s'havia trencat i ens uníem, per l'Eucaristia, a la tradició rebuda del Senyor i transmesa pels apòstols i els seus successors.

Aquesta tradició que l'apòstol Pau diu que ha rebut i que nosaltres anam continuant, es centra en l'Eucaristia. Jesús, abans de la seva Passió i Mort, ha volgut deixar-nos el pa i el vi de l'Eucaristia, que són el seu Cos entregat per nosaltres i la seva Sang, la Sang de l'aliança nova i eterna.

Per açò, per celebrar els misteris de la nostra fe ens reunim principalment entorn dels nostres altars i commemoram i fem el sacrifici únic de Crist mort a la creu. El Papa Joan Pau II en la carta que ha escrit als capellans amb ocasió d'aquest dijous sant de 1987, tot açò ho recalca abastament: "Les paraules que institueixen l'Eucaristia no solament anticipen el que es realitzarà el dia següent, sinó que també subretxen expressament que aquesta realització tan a prop té el sentit i l'alcanc del sacrifici. En efecte, el Cos es entregat i la Sang és vessada per nosaltres".

I continua el Papa: "D'aquesta manera, Jesús, en el darrer Sopar, deixa en mans dels apòstols i de l'Església el vertader sacrifici. Lo que en el moment de la institució representa encara un anunci, que ja és definitiu, també és l'anticipació efectiva de la realitat sacrificial del Calvari i es convertirà després, per mitjà del ministeri dels sacerdots, en el memorial que perpetua de manera sacramental la mateixa realitat redemptora. És una realitat central en l'ordre de tota l'economia divina de la salvació".

Ens devem a l'evangelització i a l'educació de la fe, sobretot per la catequesi. És cert i és molt important, perquè és la missió que Jesús va confiar als seus apòstols i a la seva església. Però tot açò ens ha de dur a la celebració del misteri pasqual de Crist, a l'Eucaristia, Jesús, present en ella davall les espècies del pa i del vi, és qui guia la seva Església, es qui, d'aquesta manera sacramental, significa i realitza encara, per nosaltres, com a instruments, la missió que li va confiar el Pare etern.

L'Eucaristia és amor. L'amor fins a la mort i mort de creu, que va demostrar-nos Jesús. Per açò, Jesús, allà al Cenacle, sopant amb els seus apòstols, no solament institueix l'Eucaristia i el sacerdoci ministerial, sinó que els embolca amb el que és l'essència i el tot de la seva vinguda al món: estimar.

Primer, Déu ens ha estimat tant que ens ha donat el seu Fill primogènit. El Fill de Déu, fet home, ens estima tant que es queda en l'Eucaristia entre nosaltres i ens deixa com a testament el precepte de l'amor. I ho fa amb aquest exemple de rentar els peus als seus deixebles que jo ara repetiré a imitació seva. És una manera pràctica de demostrar l'estimació. És dir-nos amb obres, allò que va dir als seus deixebles, per a exemple nostre: No he vingut per a ser servit, sinó per a servir.

Estimats germans, amb aquesta Eucaristia penetram en el Triduum pasqual, en aquests tres dies sants i solemnes del divendres i dissabte sants i del dia de Pasqua.

Desig i vos encoratj a que l'Eucaristia, sacrifici incruent del Nou Testament, vos alimenti i doni força per sebre complir el precepte de l'amor. Jesús espera de nosaltres un amor expressat en servei generós, perquè tot servei és amor. Si volem ser feels a la tradició que hem rebut, la nostra resposta ha d'ésser alimentar-nos de l'Eucaristia per així complir millor el deure de practicar amb les nostres obres el manament que Jesús ens ha confiat: estimar com Ell ens ha estimat.

Càritas ens recorda ja fa estona, en la celebració del Dijous sant, que és la festa de l'amor fratern. Dia per meditar i discernir com practicam aquesta fraternitat que és el testimoniatge que hem de manifestar davant tothom que continuam essent una tradició viva, fonamentada en el precepte del Senyor.

Continuem ara la nostra Eucaristia. El lavatori dels peus que faré a continuació sigui signe manifest del que tots volem i desitjam: practicar en la nostra vida de cada dia el manament de l'amor, per així, amb el nostre exemple, suscitar en tots la imitació de Jesús, qui va pujar a la muntanya del calvari per salvar-nos i redimir-nos del mal i del pecat, estimant-nos sense fi.

PARAULES INTRODUCTÒRIES

25.- ASSEMBLEA DIOCESANA

Avui arribam ja al final del nostre Congrès "Evangelització i home d'avui", en aquesta Assemblea diocesana que és la conclusió de la tasca començada el mes de febrer de l'any passat, aquí mateix, a Ferreries,

amb l'exposició de la primera ponència d'aquell Congrés tingut a Madrid el setembre de l'any 1985.

De fet, però, el nostre Congrés ja havia començat abans. Tornant de Madrid, aquell setembre del 1985, animats i enfervorits com estàvem els qui hi vam assistir, ja es va pensar en fer-ne d'aquell Congrés una aplicació a la nostra Diòcesi, perquè la línia de la Revisió reflexió dels anys 80 ens duia cap a una acció evangelitzadora de servei a l'home i al món, en la mateixa direcció que ens havia assenyalat aquell Congrés i, per tant, amb molt de material, d'estudi i de pensament que ens podia ajudar de debò.

El tema va passar, idò, al Consell del Presbiteri. En la seva sessió del mes d'octubre de 1985, després de l'exposició sintètica, però amb amplitud, que en vam fer els membres del Consell presents al Congrés de Madrid, es va prendre l'acord, (i cit textualment) "de passar a les reunions arxiprestals dels capellans la proposta "Què fer a Menorca després del Congrés?", juntament amb la documentació pertinent perquè sigui estudiat tot per cadascun dels preveres. Aquesta documentació incloïa l'esquema de les ponències, les conclusions aprovades pel Congrés, les conclusions dels sectors i el missatge del Congrés a tot el Poble de Déu". Al final del Full informatiu, enviat a tots i a cadascun dels capellans, es feien unes preguntes adequades per poder obtenir les respostes sobre aquesta qüestió.

El Full informatiu del Consell de Presbiteri de la sessió del mes de novembre de 1985 ja dona compte de les respostes arxiprestals resumides així: "És acceptada per part dels arxiprestats la proposta que havia fet el Consell sobre l'aplicació a Menorca del Congrés, encara que amb algunes matisacions".

Amb data de 23 de desembre del 1985, jo mateix escrivia una comunicació pastoral, invitant a tothom a participar en aquesta celebració del Congrés. Hi deia: "La proposta del Consell del Presbiteri va ser presentada a la Comissió Gestora per al Consell Diocesà de Pastoral, perquè es fés càrrec del seu estudi i realització. Per açò en la reunió de la dita Gestora, tinguda a Mercadal el capvespre del 23 de novembre, ja va quedar concretada la feina a fer".

En el nombre del Butlletí de la diòcesi dels mesos de gener-febrer del 1986, es publicava una nota sobre la metodologia proposada per a la primera etapa, indicant els sectors establerts i anunciant la celebració de la primera ponència pels dies 15 i 16 de febrer del 1986.

Més tard, va tenir lloc a Alaior el dia 12 d'abril, la trobada per a l'estudi de la segona ponència i el butlletí del Bisbat del mes de maig

publicava les meves paraules introductòries a la ponència i també una crònica de la seva celebració.

Després, precisament el dia de la inauguració del Setè Centenari de la restauració del cristianisme a Menorca, que vam celebrar a la Catedral el dia 29 de novembre, en començar el temps d'advent, teníem la tercera ponència al saló d'actes del Col·legi dels Salesians. I, finalment, tots ho podeu recordar més fàcilment, el passat mes de febrer d'aquest any, els dies 14 i 15, jo vos dirigia la darrera ponència al Teatre Principal, a Maó i vosaltres, com sempre, el diumenge següent vos reuníeu per arxi-prestats per al degut estudi i discussió.

Ara hem de procedir ja, com a acte final del Congrés, a votar les propostes que cada sector ha presentat i segons les indicacions que ens donaran els organitzadors, per acabar junts units en l'oració i la pregària de la nostra Eucaristia d'avui.

Tal com he escrit al FULL DOMINICAL i al diari "MENORCA" "com a bisbe vostre dón molta d'importància a aquesta celebració de l'assemblea diocesana, cloenda del nostre congrés, realitzat en aquestes dates singulars del nostre Setè Centenari". I hi afegia: "Tot açò vol ser una crida a continuar el camí emprès; un encoratjament a preveres, religiosos, religioses i seglars a mantenir l'esperança; i també un toc d'atenció i d'entusiasme per disposar-nos atentament a col·laborar en la missió que Jesucrist va confiar a la seva Església".

A la carta pastoral "Som una tradició viva" que he escrit amb ocasió del Setè Centenari hi he dit que havíem de cercar "un estil peculiar d'evangelitzar". I el centrava en aquests punts: Obertura al món; Cohesió amb el Vaticà II; Fer-nos pròxims i donar-nos als altres; més credibilitat per a la nostra Església; i, finalment, l'oferta radical del missatge de Jesús.

Només els insinuo per no fer-me massa llarg i perquè els podeu trobar una mica comentats a la citada Pastoral. Si de debò volem una Església més evangelitzadora i més evangelitzada, servidora de l'home i del món, hem de continuar la línia que duim, perfeccionant-la i enriquint-la amb tot el que de bo hi podem anar afegint.

I acab, per donar pas a la votació. Però sense deixar de fer una pregunta que s'ha presentat tot d'una insinuada per la feina feta i per la presència de tots vosaltres, tan bons feels de la diòcesis, en les sessions del congrés i ara en aquesta Assemblea diocesana: No vos sembla que aniria bé que, cada dos o tres anys féssim tots junts una Assemblea diocesana per veure com anam caminant davall les propostes votades i el programa establert per corregir i esmenar el que convingui i per donar impuls a la tasca que ens hem proposat? Queda la pregunta per a con-

sulta i queda també aquí ben manifestat el meu agraïment per la vostra generosa i amable col.laboració. Que Déu vos ho pagui.

"ANUNCI EXPLÍCIT DEL SENYOR JESÚS"

26.- CONFERÈNCIA ALS SACERDOTS DE TARRAGONA

(13-4-87)

1.- Introducció.

Fou amb molt de gust i amb una mica de temor, us ho confesso, que vaig acceptar la invitació del vostre Sr. Arquebisbe, el Dr. Torrella, quan em va demanar i encomanar de venir a fer-vos aquesta xerrada, aprofitant que jo també havia d'estar present (m'hi sentia més que obligat) per compartir amb tots vosaltres el retre aquest homenatge que avui fem al Dr. Pont i Gol, l'Arquebisbe emèrit, en els seus 80 anys d'edat, ja complerts, juntament amb els altres dos benemèrits sacerdots que en fan 90.

La telefonada del Dr. Torrella, allà a començaments del passat mes de febrer, em deia que digués alguna cosa sobre el ministeri de la paraula, en general, sense concretar-me cap tema en particular, per aquests moments d'abans de dinar i després de la solemne benedicció dels sants olis, que hem fet a la Catedral Metropolitana i Primada.

He tingut temps de preparar això que ara he començat a llegir. Us demano que accepteu la meva bona voluntat, perquè el tema o temes que tocaré a tots ens són molt coneguts i no faré res més que recordar i refrescar conceptes que ens sabem quasi bé de memòria i que tantes i tantes vegades hem sentit repetir i nosaltres mateixos hem repetit, hem predicat, prediquem i vivim.

Bé; començo, doncs.

2.- L'anunci de l'evangeli.

En el Congrés "Evangelització i home d'avui", celebrat a Madrid el setembre de l'any 1985, es va fer cèlebre i famosa la frase que va pronunciar i promoure una de les ponències, la segona, que tractava el tema "Què és evangelitzar". La frase era, que convenia, aquí i ara, al nostre país, una "segona evangelització". Els comentaris dels congressistes eren si s'havia de dir segona, tercera, quarta o enèsima evangelització. Per això, després, en el document final del Congrés es va obviar aquesta expressió, insistint només en que "la nostra Església en aquest moment de la seva història té necessitat d'intensificar en ella mateixa el procés d'evangelització".

Rovira Bellosó, que formava part d'aquella segona ponència, ha escrit darrerament un article a la revista "Foc Nou", amb el títol de "Segona evangelització o, simplement, evangelitzar?". En ell explica en quin sentit es volia emprar aquella expressió. En el davantal en què la revista encapçala l'article, es diu, copiant frases de l'autor: "A cada generació li cal evangelitzar, si no vol tornar enrera. Cada generació ha d'apostar a favor del relançament del missatge evangèlic. Amb tota la nostra vulnerada, però encara enorme capacitat d'esperança, ens hem de posar a la tasca evangelitzadora".

Sigui el que sigui d'aquella frase famosa, sigui el que sigui de les raons del seu sentit, i ho he recordat, perquè em dóna peu per aquesta xerrada, el cert és que l'Església és enviada al món per evangelitzar. La seva missió essencial és aquesta i, per tant, cada generació cristiana, la nostra també, té l'obligació de predicar l'evangeli, si vol complir el manament del Senyor.

Jesús comença la seva tasca, després del baptisme allà al Jordà, amb aquest crit: "Convertiu-vos i creieu en l'evangeli". "El Regne de Déu és a prop". Que vol dir: Cal un canvi, sigueu evangelitzats, escolteu la paraula, aviveu la vostra fe en el que diré. I, amb paraules i amb obres, comença la seva evangelització.

Jesús, després, passarà la seva missió a l'Església. Mateu acaba el seu evangeli escrivint; "Aneu, doncs, convertiu tots els pobles batejant-los, ensenyant-los a observar tot el que us he manat. I jo estaré amb vosaltres dia rera dia fins a la fi del món". Marc posarà punt final, comentant: "Els se n'anaren a predicar a tot arreu i el Senyor hi cooperava i confirmava la paraula amb els miracles que l'acompanyaven". Lluc diu: "Així estava escrit que el Messies patís i ressuscités d'entre els morts al tercer dia i que es prediqués en nom seu la conversió". Finalment, Joan conclou: "Perquè cregueu que Jesús és el Messies, el Fill de Déu, i així, creient, tingueu vida en el seu nom".

L'Església de tots els temps ha sentit ben clarament i profunda aquest missatge que se li ha confiat. En els nostres temps, per posar només un exemple, el Papa Pau VI, com a ressò del què va dir l'Assemblea del Sínode dels Bisbes de l'any 1974, proclamava amb frase solemne en l'exhortació "Evangelii nuntiandi": "Volem confirmar una vegada més que el deure d'evangelitzar tots els homes constitueix la missió essencial de l'Església".

Ens podríem demanar, ara, què és evangelitzar i potser encara més com ho hem de fer. Certament, per a una feina d'educació de la fe i de sacramentalització ja tenim camins prou esbrossats. Potser ens manquen, però, canals i conductes per poder arribar a llocs i sectors apartats

de l'Església i un discerniment per veure quines actituds hem de prendre davant dels fenòmens de l'agnosticisme, la indiferència i l'apartament de l'Església que molts desitgen com una cosa privada i ficada a les sagristies.

Pau VI en "l'Evangelii nuntiandi" marca tota una concatenació d'actuacions en l'ample espai de l'evangelització. Primerament, la crida de Jesús a la conversió ens duu, com un element de l'evangelització, a la **renovació de la humanitat**. Amb la força de l'evangeli, cal transformar criteris de judici, les línies de pensament, els models de vida, els punts de referència que hem de saber expressar perquè sigui acollit el missatge de Jesús. És allò del Concili: Impregnar les realitats temporals de l'esperit de l'evangeli.

És necessari també **el testimoniatge de vida** que hem de donar els cristians. Tota aquesta seguida de valors, com són la solidaritat amb els sofriments, en els esforços de tots en allò que existeix de bo i de noble, la sinceritat en l'obrar, el diàleg respectuós, l'acolliment, la comprensió etc., tot això és, certament, una proclamació, potser callada però fecunda, de l'evangeli.

Però, tot i ser tant, no n'hi ha prou amb el testimoniatge. Cal encara **l'anunci explícit**, clar i inequívoc del Senyor Jesús. Perquè en l'evangelització que ha de fer l'Església, com a missió seva essencial, hi entra de ple el ministeri de la paraula.

I l'evangelització encara no s'acaba aquí, en l'anunci explícit de la Bona Nova de Jesús. El Papa Pau VI hi afegeix encara, en la tan citada "Evangelii Nuntiandi", l'adhesió de cor a l'oferiment presentat per la paraula, l'entrada a formar part de la comunitat, l'acolliment dels signes i les iniciatives d'apostolat. "Aquests elements, escriu, en el número 24, podem semblar contrastants i àdhuc exclussius. Són, en realitat, complementaris i mútuament enriquidors. Cal mirar sempre cadascun d'ells integrat amb els altres".

3.- El ministeri de la paraula: ensenyar.

Deixats ara, en aquesta concatenació d'actuacions, els diversos passos a realitzar, vull fixar-me únicament en el de l'anunci explícit del Senyor Jesús, és a dir, en el ministeri de la paraula, en el servei que hem de fer d'ensenyar, com a punt principalíssim de la nostra acció pastoral.

Tots tenim ben present i sabuda aquella triple i clàssica divisió del ministeri dels bisbes: ensenyar, santificar, regir. En el primer s'hi inclou abastament el ministeri de la paraula. Ho podem llegir al número 25 de la "Lumen Gentium". "La predicació de l'evangeli sobressurt d'entre les

obligacions principals dels bisbes". I pel que fa als capellans, una nota marginal del decret sobre el ministeri dels preveres, ens adverteix que "dels preveres, en quan a col·laboradors dels bisbes, val també el que s'ha dit dels bisbes".

No deixa de tenir la seva importància la qüestió de lloc i de precedència. De fet, normalment, es cita sempre primer el ministeri d'ensenyar, abans que els de santificar i regir. I per corroborar-ho, us poso alguns exemples.

La "Lumen Gentium" parla del ministeri d'ensenyar en el número 25, per després fer-ho dels altres dos en els números següents, 26 i 27. El decret "Ad gentes", sobre l'activitat missionera de l'Església, comença establint uns principis generals, indicant que "l'Església que peregrina és, missionera, per la seva mateixa naturalesa, perquè té el seu origen en la missió del Fill". I en el número 5 diu que "El Senyor Jesús ja des del principi va cridar els qui va voler i en va designar dotze perquè l'acompanyessin i per enviar-los a predicar".

Mireu també el ritual d'ordenació de preveres. Comença pel ministeri de la paraula, quan el bisbe exhorta els qui va a ordenar: "Vosaltres, els diu, fills estimats, que ara sereu ordenats de preveres, heu de complir per part vostra l'ofici d'educar els fidels en nom de Crist, el Mestre. Comuniquem a tots la paraula de Déu". I és en el paràgraf següent on es parlarà de la funció de santificar i, després, de la de governar.

Pau VI en l'"Evangelii Nuntiandi", quan parla de la funció dels pastors en aquest servei de l'anunci de l'evangeli, diu textualment aquestes paraules: "Nosaltres, doncs els pastors, som invitats tots a prendre consciència, més que tot altre membre de l'Església, d'aquest deure d'evangelitzar. Allò que constitueix la singularitat del nostre servei sacerdotal, allò que dona unitat profunda a les mil tasques que ens sol·liciten al llarg de la jornada i de la vida, allò que confereix a les nostres activitats una nota específica, és aquesta finalitat present en tota la nostra acció: anunciar l'evangeli de Déu".

Finalment, i per no citar ja més textos, es pot fer el resum de tot això que estic dient, llegint el número 4 del Decret "Presbyterorum Ordinis", del qual convindria fer-ne un bon estudi i una bona meditació per engrescar-nos a complir fidelment aquesta missió que hem rebut. El text diu: "El poble de Déu es congrega primerament per la paraula del Déu viu, que és lícit del tot cercar i requerir de la boca dels sacerdots. Perquè, com sigui que ningú no es pot salvar si abans no ha cregut, els preveres, com a cooperadors que són dels bisbes, tenen per primer deure el d'anunciar a tots l'evangeli de Déu, de manera que, com-

plint el manament del Senyor: Aneu per tot el món i dugueu la Bona Nova a tota criatura, formin o facin créixer el poble de Déu”.

D'aquest enunciat del Concili se'n poden recalcar aquests punts i detalls.

1er punt.- El poble de Déu es congrega primerament per la paraula de Déu. S'ha de desvetllar inicialment la fe, s'ha de promoure i provocar la conversió i s'ha d'aconseguir l'adhesió global a l'evangeli del Regne, per una decisió, certament, lliure, per fer el seguiment de Jesús. I això es comença a fer i s'ha d'anar fent sempre, amb el ministeri de la paraula. Aquí aniria bé d'explicar, però ara no és el moment, tot allò del kerigma, del primer anunci de l'evangeli, de la didaché, de l'educació de la fe, etc. La paraula de Déu sentida, escoltada i portada a la pràctica és el fonament, doncs, de l'Església.

2^{on} punt.- La salvació ve per la fe. Ningú, tal com diu el Concili, no es pot salvar si abans no ha cregut. I com poden creure “sine predicante?”. Per això insisteix el text comentat: “Ja sigui amb la bona conducta dels predicadors, predicant públicament i anunciant el misteri de Crist als qui no creuen, ja sigui ensenyant la catequesi cristiana, la seva missió és sempre ensenyar la paraula de Déu i invitar a tots a la conversió i a la santedat”.

3er punt.- Com a conclusió d'aquests dos primers punts, que he dit abans, el Concili és taxatiu i contundent. Diu: “El primer ofici, el primer deure dels preveres és el d'anunciar a tots l'evangeli de Déu”. El text llatí ho diu encara més fort, fins i tot amb una tautologia, potser volguda. “Primum habent officium evangelium Dei omnibus evangelizandi”. I sempre amb una doble vertent: o bé per formar el poble de Déu, és a dir, el primer anunci, o bé per fer créixer aquest poble amb l'educació de la fe, d'una manera principalíssima i com a objectiu prioritari, amb la catequesi. Es predica la paraula o bé per suscitar la fe dels no creients o bé per alimentar-la i enfortir-la en els creients.

El decret, en acabar aquest paràgraf, dóna les raons d'aquests punts que acabo d'exposar: “Perquè per la paraula de salvació es suscita en el cor dels no fidels i es nodreix en el cor dels fidels, la fe, per mitjà de la qual comença o s'augmenta la congregació dels fidels, segons allò de l'apòstol. “La fe ve de sentir la predicació i la predicació ve per la paraula de Crist”.

Finalment, fixeu-vos en un adverbí i un adjectiu. Quan diu que el poble de Déu es congrega **primerament**. I després quan recalca que el **primer** deure del prevere és anunciar l'evangeli: “**primum** habent officium”.

4.- Consideracions a proposar.

Aquests principis que he exposat i tot el que he anat dient, tan sabut per tots, em duen a unes consideracions que voldria resumir com a unes, diguem-ne, proposicions que ens haurien de fer adonar del treball principal que hem de fer i que encara ens toca de fer i que no acabarem pas nosaltres del tot, sinó que en deixarem per als nostres successors, Les dic a continuació.

1^a.- El sacerdot, primàriament i principal, no és només o únicament, l'home del culte. No es pot dir que la missió específica del sacerdot és la de sacralitzar, és a dir, la d'administrar els sagraments, celebrar l'Eucaristia, mentre la dels seglars és més una missió evangelitzadora, estant com estan immersos dins el món, donant testimoniatge de la seva fe dinàmica i missionera.

2^a.- El sacerdot, primàriament i principal, no és només i únicament l'home de la sacramentalització. Perquè la raó de ser del nostre sacerdoti no resideix en ser administradors del culte, com ho van poder ser els sacerdots del judaïsme, sinó en la nostra dedicació exclusiva a l'evangelització. I dic evangelització, agafant aquest terme en el seu ampli sentit que li dóna "l'Evangeli Nuntiandi".

3^a.- El sacerdot, primàriament i principal, no és només ni sobretot, l'administrador o el governant d'una comunitat. La nostra raó de ser sacerdots no resideix en ser gerents d'un grup humà religiós, sinó en la nostra dedicació exclusiva a l'evangelització.

4^a.- El sacerdot, primàriament i principal, és sobretot, l'home de l'anunci de la Paraula de Déu.

I dient tot això no menyspreo ni la sacramentalització ni oposo evangelització a sacramentalització. Una completa l'altra. Totes dues entren, com molt bé explica Pau VI a "l'Evangeli Nuntiandi", en el camp del testimoniatge, de l'anunci explícit de la Paraula, en l'obtenció generosa i lliure de la comunitat que segueix els passos de Jesús i celebra els seus misteris. I això, perquè la missió ve de Crist i no a l'inrevés, i perquè Crist, en la present economia de salvació, sobretot des de l'Eucaristia, es, significa i realitza la missió, perquè l'ordre sacramental és el mitjà del qual es serveix Jesús per intervenir en la conversió del món.

El que passa és que massa vegades confonem la litúrgia amb les rúbriques, i també la sacramentalització amb la simple i mecànica administració dels sagraments. Per això es pot dir que la missió de l'Església, i també la del sacerdot, no pot ser altra que la de mantenir viva en el

temps i en l'espai dels homes, la mateixa missió de Jesús: anunciar el Regne de Déu, ajudar els homes a viure'l des d'ara i predicar-los la conversió i l'evangeli de Jesús.

5.- Un anunci de la paraula: la catequesi.

No voldria acabar aquesta xerrada sense dir alguna cosa sobre la catequesi, que entra ben de ple dins el ministeri de la paraula i sobre la qual ja he fet algunes insinuacions. M'hi urgeix la meua condició de bisbe, per tot el que he dit i que ho vull corroborar amb les paraules amb què el Papa Joan Pau II ens impulsa a treballar-hi, en la seva exhortació "Catechesi tradendae", quan ens diu als bisbes: "En el camp de la catequesi, estimadíssims germans, hi teniu vosaltres una missió particular a les vostres Esglésies: hi sou els primers responsables de la catequesi, els catequistes per excel·lència. Sé que el ministeri episcopal que teniu encomanat és cada dia més complex i pesat. (I tant!) Mil compromisos us reclamen. Doncs, bé; que la sol·licitud per promoure una catequesi activa i eficaç no cedeïxi en res a qualsevol altra preocupació".

Mutatis mutandis, podem aplicar aquestes paraules als capellans. A tots, com a pastors, ens urgeix aquesta principal preocupació de la formació i educació de la fe dels nostres feligresos.

La catequesi és un moment molt important en l'educació de la fe i en el nodriment espiritual i cristià dels nostres fidels. La catequesi es situa dintre de la missió evangelitzadora de l'Església. La Catequesi és un dels moments —i ben senyalat!— del procés total de l'evangelització. La catequesi no es pot separar del conjunt d'activitats pastorals i missionals de l'Església".

El caràcter propi de la catequesi la situa pròpiament enmig de l'acció missionera /el primer anunci de l'evangeli/ i la predicació i celebració dels sagraments i la vida de la comunitat cristiana. Això fa que la catequesi sigui una tasca necessària i primordial en les ja tan antigues diòcesis dels nostres Països.

El preciós document catequètic titulat "La catequesi de la Comunitat", que no hauria de faltar en cap parròquia i que tots els capellans hauríem d'haver llegit i estudiat, explica la necessitat de la catequesi, com a objectiu prioritari, amb aquestes paraules: "La catequesi és una tasca necessària i primordial en la missió evangelitzadora de l'Església. Sense ella, l'acció missionera no tindria continuïtat ni arribaria a desplegar la seva fecunditat. Sense ella, l'activitat pastoral de la comunitat cristiana no tindria arrels i seria superficial i confusa. Sense ella, pràcticament, no hi hauria Església i, parlant en general, no hi hauria cristians".

Gràcies a Déu, aquests darrers anys ha pres molta volada no solament l'interès, sinó també la pràctica d'unes catequesis a totes les parròquies, sobretot amb la gran incorporació de tants de seglars de totes les edats que s'hi han sentit cridats.

També els capellans hem d'intervenir-hi, encara que no tots amb el mateix grau i dedicació. Nosaltres hem de fer catequesi, certament, però sobretot hem de fer fer catequesi, posant aquells mitjans de tota classe que avui dia es necessiten per a una catequesi sistemàtica, integral i adaptada al temps que vivim, emprant tants de mitjans nous que abans no posseïem, videos, audio-visuals, etc.

La catequesi ajuda també a refermar la fe i a viure la tradició de l'Església, per assegurar així la identitat del cristià. Tenim avui a l'Església un greu problema no solament d'identitat, sinó també de credibilitat. Ens afecta tot aquest món, que s'escapa de les nostres mans, amb un menyspreu dels valors cristians i de tot el que significa una visió transcendent de la vida.

La nostra Església ha de donar una imatge més coherent de credibilitat, ha de realitzar-la segons la seva identitat. Ha de tenir la possibilitat de poder arribar a influir eficaçment en la multitud de batejats, perquè trobin en ella una acollida que els dugui a l'evangeli, i no pas per exigir exclusivament normes disciplinàries o morals, fugint sempre d'un protagonisme o d'un liderat que no li pertoqui. L'oferiment de valors evangèlics dóna sentit a la vida i incideix en la transformació de la gent que no pot viure sense trobar aquest sentit.

La catequesi ha de fer això. Transmetre el missatge radical de Crist enforteix la identitat del cristià i el situa en el lloc que li correspon, donant-li la vigoria necessària pel discerniment a realitzar.

Per tant, ha de preocupar-nos molt la catequització del nostres fidels. En darrer terme, aquí s'hi inclou la qüestió fonamental que el Papa Pau VI expressava amb aquestes paraules: "Després del Concili i gràcies al Concili, que ha constituït per a l'Església una hora de Déu en aquesta cruïlla de la història, es troba o no més apta l'Església per a anunciar l'Evangelí i inserir-lo al cor de l'home amb convicció, llibertat d'esperit i eficàcia?".

La pregunta encara és a l'aire. L'hem d'anar contestant cada dia amb el nostre treball.

6.- Conclusió.

Em sembla que ja és hora d'acabar. Més que el què he dit jo, hauríem de fer més cas de les citacions de tants de textos com he fet, els quals ens urgeixen a tots a una tasca coratjosa, quasi sempre humil i que

no es veu gaire, però que és la feina de cada dia que renta molt més que l'esforç extraordinari d'un moment donat. La petita llavor que anem sembrant cada dia és la que fa germinar tota la vitalitat de les nostres diòcesis i de les nostres parròquies.

Que el Senyor ens hi ajudi. El seu Esperit és qui condueix la seva Església. Procurem ser instruments vàlids i efectius en les seves mans per evangelitzar el nostre món amb l'anunci explícit del Senyor Jesús.

Ciutadella de Menorca, 9 d'abril del 1987.

SES CATEQUESIS DEL BISBE

27.- "ESTIMAT SR. BISBE"

(29-3-87)

Amb aquest encapçalament o adreça començaven quasi bé totes les tretze cartes que vaig rebre fa unes setmanes dels al.lots i al.lotes de la parròquia de sant Bartomeu, de Ferreries, que estan al tercer cicle de catequesi. Havien fet una catequesi sobre el Setè Centenari de la restauració del cristianisme a Menorca i en les cartes em comunicaven el seu treball i la feina feta.

He agraït profundament la delicadesa d'aquests al.lots i al.lotes i també dels seus catequistes, pel que açò significa d'atenció i de seguiment dels esdeveniments nostres i de la tasca pastoral que duu a terme la diòcesi. Però, més encara; vull agrair-los el que han escrit a les seves cartes, perquè ha d'ésser per a nosaltres, els més grossos que ells, un esperó un incitament a continuar la tradició viva que som per entregar-los el relleu quan es facin joves i adults i siguin ells una altra anella de la llarga tradició cristiana de Menorca.

Perquè m'han escrit coses molt polides. Un grup, comentant el poster que hem editat pel Setè Centenari (i que ja fa estona que presideix aquest FULL DOMINICAL) han escrit: "Aquesta és l'opinió sobre la "ferratina": La vida creix devora la creu; sempre reneix el cristianisme; segueix creixent la vida devora la creu de Jesús Seguirem essent cristians encara que tinguem dificultats; És necessari ésser feels a les nostres idees per molt velles que siguin perquè d'elles neix vida; La creu que se forma amb la unió de les roques simbolitza la pau de Jesús en la duresa del món; entre les velles roques neix la vida, els cristians hem d'ésser vida en les dificultats; S'ha de seguir lluitant a pesar de les difi-

cultats, perquè una planta pot néixer encara que casi no tengui terra; Hi ha harmonia entre l'home i la natura".

Altres cartes s'expressen dient que "no ens hem d'empeguer per mostrar que tenim fe en Déu", que "tenim un passat on s'enfonsen les nostres arrels que són ben vives, ja que tots junts anam avançant i fent camí" que "açò ens ha fet més creients de cada dia, a ser més cristians i a seguir Jesús sense cap empegueïment"...

El salm 8 de la Bíblia, que canta la majestat del Senyor i la dignitat de l'home, diu, dirigint-se a Déu: "La majestat que teniu dalt del cel, els infants més petits ja la canten". La lliçó que ens expliquen avui aquests al.lots i al.lotes de Ferreries també és un cantic d'alabança a Déu, qui, per Jesucrist, ens mostra als cristians el camí que hem de fer: viure la tradició viva predicada pels apòstols i els seus successors, i creure en la Bona Nova, en l'Evangelí del Regne de Déu, amb una fe viva i manifestada davant el món.

Amb paraules d'un altre salm, jo també vos dic Avui, ara en aquesta Quaresma, si sentiu la seva veu, no enduriu els vostres cors: convertiu-vos i creis en l'evangelí.

28 - ASSEMBLEA DIOCESANA

(5-4-87)

Avui celebrarem a Ferreries a l'església parroquial de Sta. Maria, l'assemblea diocesana que conclou l'aplicació que hem fet a la nostra diòcesi del Congrés "Evangelització i home d'avui". Després de quatre trobades estudiant les quatre ponències, durant el que va d'aquest curs i el final del curs passat, podrem posar a consideració de tots els feels assistents les propostes aconseguides, per, un cop aprovades, tenir-les presents i fer-les actives i reals en la marxa de la nostra pastoral diocesana.

El mes de febrer, en l'Assemblea plenària de la Conferència episcopal espanyola, a més de les votacions per a la formació dels nous quadres dirigents, els bisbes també vam aprovar el pla triennal d'acció pastoral per a la Conferència, pla que vol oferir mitjans i mètodes a les diòcesis per al seu desenvolupament pastoral.

Dic aço, perquè els objectius d'aquest pla de la Conferència s'avenen i van en la línia pastoral de la nostra diòcesi i que, per tant, poden ser una ajuda per a tots nosaltres. Els objectius s'han inclòs en aquests quatre apartats:

- 1) Avivar les arrels de la vida cristiana.
- 2) Enfortir, de manera efectiva, la comunió eclesial.
- 3) Promoure un laïcat participant i apostòlic.
- 4) evangelitzar els pobres, amb els pobres i des dels pobres.

Podeu veure que el lema del nostre Setè Centenari "Som una tradició viva" emmarca abastament aquests apartats del pla de la Conferència episcopal. Que la propera actuació del Consell diocesà de pastoral i també aquest congrés d'evangelització que esteim acabant s'obren a la línia de la promoció dels seglars, per enfortir la nostra comunio i evangelitzar els pobres des d'una església que no cerca ni protagonismes ni liderats, sinó solament el servei al nostre poble i al nostre món.

Com a bisbe vostre dón molta importància a aquesta celebració de l'assemblea diocesana, com a cloenda del nostre congrés, realitzat en aquestes dates singulars del nostre Setè Centenari. Tot açò vol ser una crida a continuar el camí emprès, un encoratjament a preveres, religiosos i seglars a mantenir l'esperança i també un toc d'atenció i d'entusiasme per disposar-nos atentament a col·laborar en la missió que Jesucrist va confiar a la seva Església: Anau i predicau; perquè creguin en Déu Pare i en el Messies que Ell va enviar.

Que l'Esperit del Senyor Jesús vulgui infondre'ns la seva força. Que no ens manquin mai feels servidors del seu Evangeli

29.- SETMANA SANTA

(12-4-87)

Avui, diumenge de Rams comença la Setmana Santa. La processó commemorativa de l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem ens obre les portes per ficar-nos en el Misteri pasqual de Passió, Mort i Resurrecció del Fill de Déu. Ho commemorarem i ho viurem especialment els dies del Triduum Pasqual recordant la institució de l'Eucaristia en l'últim Sopar de Jesús la seva mort a la creu per arribar a la seva gloriosa resurrecció amb l'alegria dels al·leluies plens d'esperança i de realitat del diumenge de Pasqua.

Aquestes meves breus paraules per a tots vosaltres, estimats feels de Menorca, són un desig i una invitació fervent a que visqueu aquests dies sants amb la profunditat i veneració que mereix el fet cabdal de la nostra Redempció.

Si vos invit a una vivència sentida i, per tant, també a una assistència a les celebracions que farem en les diverses parròquies i centres de culte, d'una manera especial ho faig per aquella celebració que és el cim de tota la nostra litúrgia. Em referesc a la Vetla pasqual que tindrà lloc la nit del dissabte al diumenge de Pasqua. La setmana santa culmina en aquesta Vetla. La llum que hi encenem il·lumina una nit que es fa més clara que el ple dia. Crist ressuscitat torna a una nova Vida i aclareix les tenebres del pecat amb la salvació que ens ha conquistat.

Que la nostra vida cristiana, idò, celebri la nostra fe degudament, perquè sapiguem passar de la mort del pecat i del mal a la vida de la gràcia.

30.- JESÚS HA RESSUSCITAT!

(19-4-87)

La festa de Pasqua que celebrem avui ens diu: JESÚS HA RESSUSCITAT!

Jesús torna de mort a vida, a una vida eterna.

Aquest és el dia que ha fet el Senyor!

L'al.leluia triomfant de la seva resurrecció umplí d'alegria els nostres cors

Crist ens ha duit la salvació. Nosaltres, com ell, un dia també resuscitarem, després de la nostra mort, a una nova vida que ens conduirà a un cel nou i a una terra nova.

Mentre esperam aquest moment, continuam en el món seguint Jesús i fent feina en la missió que va confiar a la seva Església: volem viure ja l'evangeli de l'amor i la fraternitat entre tots els homes.

Bona Pasqua! Al.leluia!

(18-4-87)

SECRETARIA GENERAL

Visita Pastoral El Sr. Bisbe ha començat ja la seva segona Visita Pastoral a la diòcesi, iniciant-la a l'arxiprestat de Ciutadella. El diumenge, dia 15 de març, II de quaresma, va concelebrar l'Eucaristia a la Catedral Basílica, juntament amb els Srs. Rectors, membres del Capítol Catedral i altres sacerdots, com a primer acte d'aquesta Visita Pastoral. En l'apartat ' Documents del Bisbe ' d'aquest mateix nombre del Butlletí, publicam l'homilia que va pronunciar, en la qual s'indica la línia pastoral de la Visita. Després, ha continuat practicant-la en altres actes a la parròquia del Roser de la Catedral.

Administració d'ordes. El Sr. Bisbe ha volgut ressaltar la celebració del Setè Centenari de la restauració del cristianisme a Menorca, conferint diversos ordes als seminaristes. Així, el dia 5 de febrer, al capvespre, al Seminari, va admetre com a candidat al diaconat i presbiterat al seminarista GERARD VILLALONGA HELLIN.

El dia 22 de març, al capvespre, a la parròquia de sant Francesc, de Ciutadella, va conferir el Lectorat al seminarista FLORENCI SASTRE PORTELLA, i l'orde sagrat del diaconat al seminarista GERARD VILLALONGA HELLIN.

El dia 5 d'abril, al matí, a la parròquia de sant Antoni Mª Claret, de Ciutadella va admetre com a candidat al diaconat i presbiterat, al seminarista PERE PONS LLORENS.

Jornada a El Toro per a capellans i religiosos/ses. Com ja fa anys que feim, també aquesta vegada celebrarem una jornada per a capellans i religiosos/ses al santuari de El Toro, el dissabte, dia 9 de maig, vigília de la festa de la Mare de Déu. Oportunament s'avisarà l'horari i actes a celebrar. Es donin tots per invitats.

Solemnitat de la Mare de Déu de El Toro. La celebrarem enguany el dia 10 de maig, diumenge. A les 11 es celebrarà l'Eucaristia que presidirà el Sr. Bisbe. Després hi haurà la benedicció dels "vents".

Jornada mundial d'oració per a les vocacions Es celebra el proper diumenge dia 10 de maig. En un altre lloc d'aquest nombre del Butlletí publicam l'escrit que ha fet el Papa Joan Pau II, sobre aquesta jornada.

Dia del malalt. Tindrà lloc aquesta celebració el diumenge dia 24 de maig. El lema d'enguany és "Un tracte més humà". Posem interès en celebrar-lo per a bé dels qui sofreixen.

CONSELL DEL PRESBITERI

FULL INFORMATIU DEL MES DE FEBRER DE 1987

El dia 18 de febrer de 1987, a les 10,30 del matí es reuneix a Ca'l Bisbe, el Consell de Presbiteri presidit pel Sr. Bisbe. Hi assisteixen tots els seus membres, excepció feta de Mn. Pere Salord que excusa la seva assistència.

Després de la pregària de Tèrcia es comença el treball. Llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior, es comenten les aportacions dels distints arxiprestats esquematitzades pel Moderador i es dialoga a partir de totes aquestes aportacions.

Es constata que el clero en les seves comunitats, amb els laics, treballa i ho fa amb cert entusiasme, però és en les reunions del clero on es manifesta el desinflament. Sembla ser que la causa radical no està en els capellans perquè són capaços d'entusiasmarse..., sinó que més bé hi ha qualque cosa externa, com pot ser la postura de l'Església, que tot i les protestes públiques en certs documents, resulta involucionista. Vulguem o no com a mínim, hores d'ara, hi ha dues Teologies...

Després del diàleg entre els presents s'encarrega una nova redacció de l'esquema de la situació del clergat al moderador on es puguin distingir fàcilment els nivells de problemes i les seves causes.

De cara a les solucions s'apunta a l'organització de la diòcesi:

— Simplificada (hi ha poc personal disponible)

Atenció els diversos àmbits pastorals

- Que tothom hi pugui aportar suggeriments...
- Que el que s'accepti encara que no sigui la meua aportació, es dugui a la pràctica i que tots ens hi sentim compromesos
- Que la programació sigui trianyal, o bianyal, però que es faci una revisió de com s'està duent a terme i com s'hi ha duit.

Un excés d'organització pot complicar, però la manca d'organització dóna malestar. L'organització real, pot ajudar a que no hi hagi desànim. Per aquesta raó s'ha de revisar l'organigrama diocesà (full groc) i una vegada revisat dur-lo realment a la pràctica.

S'ha d'assegurar la formació permanent del clergat:

- Ajudar a fer un camí personal: crear un full informatiu sobre llibres, revistes que puguin ajudar i animar.
- Trobar-nos per fer algun tipus de feina, potenciar les "Jornades d'estudi", prèviament preparades per tots i dirigides per persones avançades.
- Propiciar un any sabàtic-d'estudi.
- Realitzar alguns recessos ben preparats.
- S'haurien d'assegurar dies lliures, dies de vacances. Menorca té una realitat física d'horitzons molt definits i fa falta que la gent pugui alliberar-se, esponjar-se.
- Que la Comissió del Clero coordini i organitzi en bé de tots.

Per ajudar a les relacions religiosos/es-clero s'hauria d'organitzar alguna trobada de diàleg per poder superar mals entesos.

A les dues de la tarda s'acaba la sessió.

Ordre del dia per a les reunions arxiprestals del dia 11 de març:

1. Realitats pastorals a revisar?
- 2.- Mutues relacions religiosos/es-Església diocesana: a nivell parroquial arxiprestal i diocesà.
3. Suggeriments.

Ciutadella de Menorca, 18 de febrer de 1987

Francesc Triay, secretari.

CONGRÉS "EVANGELITZACIÓ I HOME D'AVUI"

CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA DIOCESANA D'ACABAMENT DEL CONGRÉS.

Diumenge passat, celebràvem l'Assemblea Diocesana de cloenda de l'aplicació del congrés "Evangelització i home d'avui" a la nostra diòcesi a l'església de Santa Maria, de Ferreries. Més de 260 cristians de tots els pobles de l'illa hi van participar, valorant-se positivament aquesta assistència, que tampoc no ha superat la que hi va haver a la primera ponència, el mes de febrer de 1986.

L'Assemblea es va dividir en dues parts. En la primera van ser llegides i votades les propostes de conclusions dels sis sectors del congrés. (El resultat de les votacions es pot veure en el quadre que adjuntem). La segona part va consistir en una celebració eucarística, que sempre és la forma més adient de cloure una activitat cristiana com la del congrés.

El Bisbe de Menorca, Mn. Antoni Deig, va presentar l'Assemblea, parant esment en la tasca desenvolupada d'ençà el mes de febrer de l'any passat i els objectius que es pretenien assolir amb l'aplicació a la nostra diòcesi del congrés de Madrid. Va animar els seus assistents a continuar en la línia d'evangelització encetada. A un altre lloc d'aquest nombre del Butlletí trobareu les paraules introductòries que va dirigir als assistents.

També a la primera part de l'Assemblea es va donar lectura a un escrit signat per vint-i-set persones, en què es criticava l'excessiu caràcter teòric de les conclusions del congrés. El coordinador d'aquesta activi-

tat diocesana va comentar que les conclusions no eren altra cosa que el fruit de la reflexió dels grups que han treballat en cada un dels sectors. Aquesta visió crítica, que sempre ha de ser enriquidora, va ser expressada també en les votacions. 230 persones van presentar els seus vots, havent-hi alguns vots negatius i més vots amb "iuxta modum", que són esmenes a una part de les conclusions.

La reflexió mai no és inútil quan és sincera i transformadora, quan és generadora d'una acció. Si les conclusions són realment assumides pels cristians que van participar a l'Assemblea i al Congrés, i per altres, tant individualment com per part de col·lectius i comunitats, no es pot sinó veure amb esperança i optimisme el camí obert, que pretén que nosaltres, cristians i Església, siguem evangelitzats i evangelitzadors.

Un dels comentaris més reiterats arran de l'Assemblea sembla incidir en la importància de definir la forma de l'execució de les conclusions aprovades. La referència al Consell Diocesà de Pastoral, que serà convocat pròximament pel Bisbe, com a plataforma que treballi per a l'aplicació de les conclusions és una interessant possibilitat. De fet, dependrà de la col·laboració que tenguim aquest Consell Diocesà o les Comissions Diocesanes l'èxit i els fruits de la reflexió del Congrés. Tampoc no és ara moment de rentar-se les mans.

(De "Full Dominical")

VOTACIÓ DE LES CONCLUSIONS

	Afirmatius	Negatius	Iuxta Modum	Blancos
1.- "Cultura y M. de Comunicación	163	15	35	17
2 - 'Realidades Socio-Políticas'.	161	15	28	16
3.- "Marginados y Enfermos' .	201	3	19	7
4.- "Matrimonio y Familia".	186	11	21	12
5 - "Juventud".	181	12	23	14
6.- 'Enseñanza".	180	17	19	14

VII.è. CENTENARI DEL REIAL MONESTIR DE SANTA CLARA

CRÒNICA DELS ACTES CELEBRATS.

Tal com teníem anunciat, dins el marc del VII.è Centenari de la conquesta de Menorca pel rei N'Alfons III d'Aragó i de la restauració del cristianisme, que l'Església celebra amb el lema "Som una tradició viva", el dissabte, dia 28 de febrer, a les 6 del capvespre, vam inaugurar el VII.è Centenari de la fundació del nostre monestir amb el lema "700 anys de presència orant". L'acte va tenir lloc a l'església, va ser senzill i intensament viscut per la participació dels qui s'hi van reunir: poble, capellans, religiosos i autoritats. La germana Carme, a la presentació va dir: "En nom de la Mare Abadessa i de totes les germanes us donam la benvinguda i agraïm la vostra presència en aquest acte d'obertura del VII.è Centenari de la fundació del nostre monestir. Agraïm també a la mare Presidenta i al Pare Assistent que hagin tingut la gentilesa de venir de Barcelona per acompanyar-nos. A tots moltes gràcies. Nosaltres volem celebrar aquest any, i el volem celebrar amb tots vosaltres". I anuncià els diversos actes que hem programat per aquest any.

Després la Capella Davídica ens va delectar amb un concert que ens va deixar gust de poc.

Tot seguit, Mn. Rafael Maria Oléo, Vicari General, va fer el pregó de la festa, que va tenir tres parts: primer, va exposar amb una rondalla l'arribada a Ciutadella de l'olor i l'alè de Clara d'Assís; a la segona, va oferir uns fets i dades històrics i, a la tercera, va parlar de "l'altra història de Santa Clara", esmentant la vida i el servei avui, de les germanes

pobres de Santa Clara. Totes les seves paraules ens feien vibrar d'alegria perquè eren fruit del seu amor sincer a l'Església i de l'admiració per la vida amagada de les germanes pobres de Santa Clara. En acabar, tots junts vam cantar el 'Crec en un Déu'.

Després a tots els presents els vam obsequiar amb una estampa del Retaule del segle XV, salvat de la devastació del 1558 i els vam convidar de pastissets.

Un altre dia, ple de joia, va ser el diumenge, dia 1 de març. Vam celebrar l'Eucaristia, presidida pel nostre Bisbe Antoni i concelebrada per Mn. Rafael Mª Oléo, P. Francesc Balcells, Mn. Pere Salord, Mn. Joan Gornés, Mn. Francesc Anglada, Mn. Ferran Martí, Mn. Fernando Cortés, Mn. Josep Mascaró Mn. Antoni Sintes, P. Silvino Berruete i Mn. Miquel Anglada. A més ens va alegrar moltíssim la presència de dues germanes Concepcionistes de Maó: Sor Maria de Gràcia Victory i Sor Dolores Arribillaga. L'església tornava estar ben plena. El Sr. Bisbe ens va exhortar a ser sempre fidels al seguiment de Jesús en el caminet que ens mostren Sant Francesc i Santa Clara. El moment de les ofrenes va ser emocionant; amb el ritme i melodia de la música popular de Menorca, vam presentar el pa i el vi i altres coses, entre les que cal destacar, una vela, portada per un pescador, perquè el nostre monestir era un punt de referència per a la gent de la mar, i les nostres ofrenes, portades per la germana més gran i la més jove, de l'encens i de diverses feines fetes per nosaltres, que representaven les dues tasques nostres: la pregària i el treball.

També ens van tornar aquest dia uns quadres del 'via crucis' del convent antic, que, des de l'any 1936, eren al Seminari. Ens alegra molt tenir-los novament aquí, en el claustre, perquè d'una manera sensible ens sentim lligades a les monges d'antany.

Després de l'Eucaristia, mentre els sonadors omplien el "parlador" amb aires populars, vam tornar a convidar de pastissets per compartir més plenament l'alegria d'aquest dia.

Després de dinar, Sor Maria de Gràcia, gentilment ens va dedicar una poesia, la hi vam agrair molt i val la pena compartir-la amb tots vosaltres:

VII.è Centenari

i Set-cents anys fan molts de dies!

Un camí llarg i gloriós.

Exemple viu i amorós

que per Ciutadella voli.

Pel monestir de Clarisses
I quantes verges hi han passat
amb el cor espavilat
i amb sa llàntia plena d'oli!

Dies de goig i de dol
componen la seva història.
Dies d'amor i de glòria,
dies de lluita i de pau.

Per els camins de la fe
amb amor i esperança
han trobat la benaurança
de què Déu en té la clau.

És un tresor per Menorca
la vostra llum ben encesa,
testimoni de pobresa,
que no mira teu ni meu.

Vostra contínua presència
de pregària i d'alegria,
l'oració que nit i dia
feis per al poble de Déu.

Vos felicitem, germanes,
aquesta data gloriosa.
Sigui una fita joiosa
que té un abans i un després.

i Endavant! cap al futur
en la nau ben enfilada:
i Déu vos doni llarga estada!
i que visqueu set segles més!

Gadi Bosch, o.s.c.

L'estampa-recordatori d'aquesta commemoració diu:

· EN EL NOM DEL SENYOR, AMÉN.

D'ENCÀ DEL 1287,

ANY DE LA CONQUESTA DE MENORCA

PEL REI N'ALFONS III,

EN AQUEST MATEIX LLOC.

LES GERMANES POBRES DE SANTA CLARA

HAN ESTAT PRESENCIA ORAÏT.

LA COMUNITAT FOU DISPERSADA

PEL SAQUEIG DELS TURCS EN EL 1558

I PER LA GUERRA CIVIL EN EL 1936.

DEFET EL MONESTIR,

FOU EDIFICAT DE BELL NOU.

LLOANCA SIGUI DONADA

A L'OMNIPOTENT, ALTÍSSIM BON SENYOR.

1987, ANY DEL VII.È CENTENARI

VII.è Centenari

1. Set-cents anys fan molt de dies!
Un camí llarg i gloriós.
Exempla viu i amós
que per Ciutadella vell.

1 700 ANYS DE PRESENCIA ORANT! (pregó)

Rafael Maria Oléo

I. INTRODUCCIÓ

1.- Descripció de Ciutadella anys enrera

Anys enrera, quan a Ciutadella hi havia un bon home, que amb un garrot llarg, els fosquets, encenia els llums dels carrers perquè havien llevat l'“acetileno”, però al camp anaven encara amb llum d'encruies o gresols que posaven ben amunt; quan els pescadors miraven el llum del Toro de Sta. Clara, que es veia des de la mar, com a senya per a trobar la pesquera, i enfilem el port, i després d'un fortunal, agraïts, els mariners duïen “sa vela a Santa Clara”; quan la gent i els pagesos deïen que el dia de Santa Clara era el més calorós de l'any, perquè era el mes d'agost, i l'església del convent es posava de gom a gom de la gentada que hi venia per donar gràcies a Déu i demanar a santa Clara la seva poderosa intercessió davant d'Ell; quan hi havia una placeta que li deïen d'“es crespell” o “sa rosquilla”, o “d'es rellotge”, perquè n'hi havia dos, en la que el dia de sant Antoni hi donen els tres tocs; i n'hi havia una altra que li deïen d'“es Xoriguel.lo”; quan els homes anaven coberts amb capell o gorra, i els artesans duïen una brusa, que se la passaven pel cap i

arribava fins davall els genolls, i els "missatges" duïen una bruseta de camí de llista per anar al poble i les dones duïen una jaqueta de color fosc amb una falda fins els turmells i un mocador negre al cap; quan encara "na Bou", la campana de l'Església, tocava la queda i els carrers quedaven muts, i sols sentien els "serenos" que aïaven amb un fanal i una vara i cantaven: "sereno han dado las... 11 y media" i, perquè no sabien castellà, deien "plovisca" i feien companyia al descans dels ciutadellencs quan, a l'hivern, les dones s'escalfaven amb un "maridet" i se sentia, qualque vegada, olor de socarrim; en aquell temps, anys enrera, en les llargues vetlades, a les cases jugaven a l'escambril i l'àvia o la tia-àvia contaven rondalles: en solien contar una que més o manco era així:

EN EL NOM DEL SENYOR, AMÉN

2.- Una rondalla

D'ENCA DEL 1287.

Hi havia una vegada, o, açò era una vegada: quan el rei n'Anfós III d'Aragó, un rei jovenet i rogenic, va conquerir l'illa de Menorca; deien que el seu regne era tan gran que els peixos de la Mediterrània duïen les quatre barres als seus lloms. Entre els cavallers que hi vingueren, n'hi havia un, a qui no li agradava gens la guerra, era un cristià d'aquell temps, d'en primer, que tenia el delit de donar a conèixer Jesús, i perquè també veia que anar a les guerres, el qui ho podia contar, quedava com un sant-llàtzer; aquest homenet havia viatjat molt, i en un viatge havia anat a Assís, i, d'amagat dels frares franciscans, havia arrabassat un brot d'un roser de roses blanques sense pues, que havia sembrat sant Francesc i que hi havia, i encara hi ha, al claustre del convent dels Angels. Després de passar un mal viatge i contemplar que les naus, unes perillaven i altres eren escampades mar endins, se n'anaven a Liorna, va arribar a l'illot, anomenat del rei, que encara hi ha dins el port de Maó; i heu de pensar i creure que aquest menut cavaller, va ensellar un cavall careto i corre que correràs, al galop, va arribar fins a les muralles de Ciutadella, que, fins llavors, li deien un nom estrany, Jamona de Menurka o de Nura, no se sap prou cert, i fent els alens, com va poder, va agafar el brot del roseret sense pues i de roses blanques, que duïa dins un sarró, i amb un cavaguell —altres diuen que amb un xapó— el va sembrar a un tros de bona terra dins uns terrenys per a un convent de monges que es volia construir suvora el carrer del rovell. Aquest roseret sense pues i de petites roses blanques, quan bufa la tramuntana umpl de perfum tots els carrers de Ciutadella; n'hi ha que diuen que arriba fins al cap d'Artruig, i les persones de nas fi, encara avui en dia, senten la seva bona olor: Aquell homenet ara ja és al cel i feliç de veure com la gent de Ciutadella està satisfeta i contenta de sentir la bona olor del roseret sense

pues, tot carregat de roses blanques que, duit d'Assís fa tants d'anys, va aferrar a Ciutadella. I ha fet tantes i tantes roses blanques.

La rondalla acabava com totes: "S'ha acabat, amén Jesús, darrera sa porta hi ha un bon fus". Tots els fillets i filletes l'escoltaven embambats, amb uns ulls com a gots. La rondalla és una alegoria sols o una realitat? o les dues coses a la vegada? El cert és que era una manera d'introduir en la vida dels fillets, d'una manera agradable, imaginativa i fàcil de recordar, el Convent de santa Clara, una realitat que viu i ha viscut sempre inserida i encarnada dins la història de Ciutadella i de Menorca de 700 anys ençà, i ha passat els seus mateixos fortunals, alegries i esperances.

II. HISTÒRIA DE SANTA CLARA

1.- Fundació del Convent

Segons les cròniques, quan encara se sentia l'eco dels tres tocs als portals de Maó, a Ciutadella, essent a l'Illa el rei Alfons III, el liberal, després de la Conquesta de Menorca, va fundar el Reial Monestir de Sta. Clara, aquí a la nostra Ciutat.

La reial cancelleria va expedir quatre documents: el 28 de febrer del 1287, avui fa exactament 700 anys, el rei manà donar una heretat a Ciutadella per fer-hi un monestir; el mateix any, el primer de març, donà unes cases i un hort a Sor Agnès i Sor Maria, monges del monestir de Santa Clara de la Ciutat de Mallorca.

El 28 de gener del 1289 donà una possessió, avui coneguda pel nom de "lloc de Monges", al terme d'Artruig.

I el 9 de maig de 1290 el rei alliberà el monestir del pagament de delmes i primícies.

2.- Franciscanisme del Rei Alfons III

Així el Rei manifestava el seu amor a sant Francesc, i el seu franciscanisme; en aquell temps el món catòlic estava entusiasmada per la figura i l'obra del Sant d'Assís; era un moviment humà i cristià comparable a l'evangelització primera apostòlica. Alfons III sempre va ser molt adicte a l'ordre franciscana, a Menorca en tenim dos testimonis del seu ardor: el convent de framenors, ja desaparegut, i el de les clarisses. Quan va morir el rei, jove encara, pocs anys després de la conquesta (18 de juny de 1291) va voler esser enterrat, vestit com un frare franciscà, al convent de Barcelona, i no, com ho feien els seus avantpassats, sump-

tuosament a les famoses abadies cistercenques de Poblet o Santes Creus. També la seva germana, Elisabet de Portugal, la "Santa Rainha", quan enviudà, va cenyir el cordó nuat i blanc de Sant Francesc, el Poverello.

3.- **Antiguitat del Convent de Santa Clara de Ciutadella**

Quan es va fundar el nostre monestir, feia només 75 anys de la institució de l'orde, 61 de la mort de Sant Francesc i 34 de la mort de Santa Clara; és el setè de la seva Orde a Catalunya. El de Ciutat de Mallorca havia estat fundat el 1260.

El convent de Sta. Clara ha viscut les angoixes, les tristeses, les alegries, les esperances i les festes dels ciutadellencs. En aquest sentit, la història del Monestir no és diferent als gran esdeveniments de la història de Ciutadella.

4.- **El Monestir i la desgràcia del 1558**

L'any 1558 és conegut com l'any de la desgràcia. Ciutadella, la petita Ciutat de Menorca, fou envaïda pels Turcs. Encara recordam cada any aquest fet el 9 de juliol. Després de nou dies de resistència fins a la mort, el convent tot i la seva església van esser devastats, destruïts i arrasats. La mare Agueda Ametller va ser martiritzada i les monges van esser deportades captives a Turquia. Els noms de 16 d'elles ens són coneguts per la relació que van donar al Dr. Marc Martí Totxó, per a efectuar el rescat, així com també el de 6 donzelles postulants i el de 4 criades del monestir.

L'Abadessa Sor Agueda Ametller va ser penjada a un arbre i arca-bussejada. L'escena del seu martiri estava representada a un quadre molt antic que es conservava al convent i que negligentment es destruï no fa gaire anys. Si bé, diuen, que d'aquest quadre se'n conserva un d'igual al convent dels franciscans a Ciutat de Mallorca.

Sobre el lloc on va succeï el martiri de Sor Ametller, Abadessa, hi ha dues versions. Les monges clarisses sostenien que era al jardí del seu mateix convent; en canvi, a l'antiga casa dels Carreras, descendents de la família Ametller (al carrer de Sant Rafael) es mostrava, a començament del present segle, al jardí, un tros de tronc d'un castanyer d'Indies on, segons tradició d'aquella família, havia estat penjada Sor Agueda. La memòria de l'Abadessa màrtir és celebrada en obres antigues, com al Martirologi franciscà, a les Cròniques de Wading i als Annals de fra Josep d'Ancona. A la "crònica dels observants" de Mallorca trobam aquest díptic: "Victrix haec bino digna est Ametllera triumpho, nam virgo et martyr victima bina redit".

“Aquesta victoriosa Ametllera és digna per un doble triomf, / ja que és verge i màrtir, va ser dues vegades víctima”.

Un es demana per què martiritzaren l'Abadessa i no d'altres monges? Diuen que els llops i els “cimarrons” sempre agafen l'ovella més forta, la més grassa, la que corre més, i, per tant, la que va al davant del ramat. Sor Àgueda era la que havia corregut més les curses del Senyor, més assadollada d'Ell? Perquè la virginitat, i més el martiri, és un do de Jesús als qui més l'estimen. D'un roser, si ens donassin a triar, no en colliríem la rosa més polida?

Abans a l'Església els superiors eren els que més s'apropaven a Jesús imitant-lo i eren un gran ajut per a la resta de la comunitat. Entre les monges duites captives a Turquia és famosa Sor Blanca Mascaró que, rescatada, va ser la primera Abadessa després de l'any de la desgràcia.

Sor Catalina Barçola, tia de l'heroi alaiorenc mossén Miquel Barçola i Cardona, estigué a punt de rebre el martiri a Turquia; però redimida pel preu de dos ducats, tornà a Menorca i va ser elegida Abadessa cinc vegades, i morí de 90 anys, en el 1624.

Altres monges hi havia que, durant la seva captivitat a Turquia, no deixaren mai de lloar el seu Senyor resant l'ofici diví, i aprenien la llengua turquesca per a poder mostrar la doctrina cristiana als fills de les cases on estaven com esclaves.

L'olor de les flors blanques del roser sense pues ja va passar el cap d'Artruig i es va sentir també a Turquia.

5.- **Reconstrucció del Monestir**

Després de la desgràcia, a poc a poc, les mònges rescatades tornaren al seu estimat convent. Van dur de la captivitat dos dels objectes que els invasors turcs havien pres del monestir: el relleu de l'Adoració dels pastors, que ara ocupa un lloc d'honor als locutoris de l'actual monestir, i un Sant Crist que, traslladat l'any 1635 a l'església dels franciscans, es conservà a l'altar de Sant Bonaventura, fins que fou destruït l'any 1936.

L'obra de la reedificació del monestir va ser molt difícil. Les monges no tenien béns, la població sencera era terriblement pobra i empobrida. Sembla que la reconstrucció començà per l'església i els claustres devers l'any 1614. Els treballs es van fer sense prou subjecció a un plànol determinat, de manera que en resultà un conglomerat d'edificacions irregulars. Les monges, per obtenir els recursos econòmics necessaris per dur a terme la reconstrucció del Convent, sabent la gran afició que hi havia durant el s. XVII.è per aconseguir títols i cavalleries, van demanar a la Cort de Madrid agenciar cavallerats a favor dels qui

les ajudassin amb doblers, i així van convertir-se en cavallers alguns pagesos i mercaders de Ciutadella i d'altres llocs de Menorca. La part més moderna s'alçà a mitjan s. XVIII.è quan el Baró de Lluriac, Don Gabriel Olivar Sintas, volgué alçar tres cel·les per a tres filles seves.

6.- Religioses il·lustres

Seria llarg parlar-vos de totes i cada una de les roses blanques d'aquest roser sense pues; moltes sols el Pare del cel les coneix i totes les té ben a prop del seu cor; en recordança de totes i per fer-les presents ara només n'anomenaré algunes.

Un sacerdot ciutadellenc que coneixia molt bé les profunditats de bonesa de les clarisses, i que, a més d'historiador crític, havia estat confés d'elles, solia dir: "Oh, si ses parets de santa Clara rallassin! quantes coses ens dirien de la virtut de les seves religioses!"

Però les monges, humils i senzilles, no acostumen escriure els exemples de la vida santa que veuen en les seves germanes, és per això que només ens queda constància d'unes poques tingudes en opinió de santes: aquí dins l'església hi ha les despulles d'una d'elles, les de Sor Clara Monjo, que va ser una religiosa d'obediència, molt senzilla i humil, i penitent; al locutori hi ha un quadre a l'oli d'ella. Una altra va ser Sor Bartomeua Ramón que tenia al seu cos les llagues (estigmes) que li van fer a Jesús en la seva passió, a les mans, costat i peus.

També són recordades pel seu despreniment Sor Maria-Anna Olivés, Sor Maria-Anna Laso de la Vega, Sor Josefa Bayart, Sor Esperança Sintes que van deixar els seus béns, eren de cases riques i nobles, per abraçar-se a la pobresa de Jesús i així tenir un tresor al cel, on no hi ha rovell.

Darrerament és notable la figura de Sor Soledat del Cor de Jesús Coll Al·lès. (1888-1937) que va donar a les seves germanes i als cristians de Ciutadella grans exemples d'humilitat i paciència; d'ella es conserven unes notes manuscrites a uns exercicis espirituals.

7.- Visita de Sant Antoni Mª Claret

L'any 1860 va venir a Ciutadella St. Antoni Mª Claret, Arquebisbe de Trajanòpoli, català, que acompanyava la reina Isabel II perquè era el seu confés. Un dels dos sants canonitzats que han trepitjat els nostres carrers. Va celebrar l'Eucaristia a l'església de Santa Clara, va parlar a les monges i va berenar a una taula que encara es conserva i és adornada amb flors el dia de la seva festa.

8.- El Monestir de Santa Clara, síntesi de la història de Ciutadella

El reial Monestir de Santa Clara, com la Catedral i les antigues muralles, com els carrers i carrerons amb les seves andrones, com les cases senyorials i les humils i petites, com la festa tradicional i viva de Sant Joan, és com la síntesi, la quinta-essència, de la història de Ciutadella que, a través dels segles ha influït en la vida social de fe, religiosa, tradicional i popular de la nostra ciutat.

9.- Dades curioses

La història del Convent de Santa Clara té, com tota altra història, les seves anècdotes i dades curioses:

- Sabem que l'antic Monestir tenia un hort molt gran, amb una bona sínia i un hortolà; també hi treballava, de vegades, qualche esclau.
- Tots els anys, el Divendres Sant, les monges seguien un costum molt antic: al refetor, menjaven només pa i bevien aigua per tot aliment i ho feien assegudes en terra.
- Fins devers l'any 1933 l'estamenya —roba de l'hàbit que es teixia també a Menorca— era de color blau fosc en honor de la Immaculada Concepció de Maria, titular de la província seràfica de Mallorca; després es van vestir com van ara, de color castanya com les altres clarisses.
- L'any 1798, durant la impugnació de Ciutadella per les tropes britàniques, les monges van sortir del convent i es van refugiar algun temps a la Torre d'en Loçano (la Torre Vella), on van seguir la seva vida conventual fins que es restablí la pau.
- Durant la darrera guerra civil, convent i església van ser arrasats. Tornada la pau, les monges, sense convent, van viure a una casa del camí de Maó, cedida pel Dr. Forcadas.
- L'any 1945 les monges van tornar a l'actual convent, després d'edificat de bell nou. Les obres les va dirigir el Vicari general D. Mateu Bosch; es va fer una missa solemne pontifical, oficiada pel bisbe D. Bartomeu Pascual, a la qual van assistir les clarisses; tot el poble les acompanyà fins al convent. Després, com que eren poques, van venir varies monges, sobretot, portugueses i andaluses, per engrandir la comunitat.
- L'any 1955 quatre monges de Santa Clara de Ciutadella van anar a fundar el Monestir de Sant Miquel das Aves, a Portugal.
- Un quants anys més tard, unes altres monges van anar a reforçar la comunitat de Salt a Girona; ara són Vilobí d'Onyar.

III. L'ALTRA HISTÒRIA DE SANTA CLARA

Ara us voldria parlar d'una altra història no del convent de Santa Clara, una història que no és pròpiament història sinó que és la vida de les clarisses, de les d'avui i de les de sempre.

1.- **Un interrogant**

Segur que si demanàssim a cada una de les actuals monges clarisses per quina raó o motiu van entrar i perseveren dins el Monestir, ens respondrien que per seguir Jesús; però el seguiment de Jesús comporta un desig real de servei als germans. Crist Jesús ha vingut a servir, no a ser servit i el seu servei és salvació.

2.- **Servei social de les monges**

Són monges per a servir la comunitat humana, més particularment la comunitat de creients de Menorca, també seguidors de Jesús. A aquest seguiment-servei s'han dedicat i hi dediquen tota la seva vida.

Jesús, ens diu Sant Joan, se santificà per nosaltres; santificant-se fa sants, bons, els homes-germans, és el gran servei de Jesús. Hauríem de descobrir la dimensió social de la santedat: un no pot ser bo-sant tot sol, forçosament santifica, fa bons, els altres particularment els germans en la fe. La santedat és una forma fonamental i fontal d'evangelització: oferir la bona nova de salvació. La vida eterna consisteix en que coneguin el Pare i el seu Enviat Jesús; conèixer, a la Bíblia, no és un acte de la intel·ligència, és un acte que implica la vida, tot el ser; conèixer és ordenar tota la vida, totes les actituds, desigs i actes vers el conegut; el nostre cas, el conegut és el Pare del cel i el seu Enviat Jesús.

3.- **Què és ser bons**

Ser bo, segons l'Evangelí, no consisteix principalment en fer una sèrie d'actes o pràctiques; ser bo del tot com el Pare del cel, com ens exhorta Sant Mateu, és modelar la vida segons els desigs de Déu, és tenir i mantenir una relació íntima i vital amb el Pare de Jesús, relació que neix i brolla de dedins, del més íntim nostre, d'allò més nostre, del que és més jo. Cert, aquesta relació es manifestarà amb obres, la vida sense obres és inútil, però més inútils i buides són les obres o inclús les pràctiques religioses sense vida, sense fe.

Les manifestacions de la vida de fe de les monges s'expressen amb la seva dedicació-consagració-total i radical als homes. Elles no han fet

vots pròpiament, han fet un sol vot, han votat Jesús, però el Jesús total que som tots. La causa de Déu per Jesús i per les monges són tots els homes, és la vida abundant dels homes.

Les monges han estat tan seduïdes per Jesús que en Ell ho han trobat tot i a Ell li han dedicat tot de socarrell. I per manifestar aquest amor, aquesta unió amb Ell, són pobres, pures i obedients. La castedat, la pobresa i l'obediència són manifestació de l'amor de les monges als germans; els vots són una forma de seguiment, no són el seguiment.

4.- **La pobresa és una força mare**

Sols pot esser pobre, obedient i pur aquell que ha trobat Jesús i els germans, aquell que ho ha trobat tot en ells. Les monges han d'atresorar i, per això, han de deixar tots els diners. Moltes vegades es diuen monges pobres de Santa Clara i algú, potser, demanarà: i per què no es diuen monges pures o monges obedients de Santa Clara? La raó és perquè la pobresa és font i origen de la castedat i de l'obediència. La pobresa es una força mare, com la riquesa del món és una resistència o retrocés mare, és a dir, que duu molts d'altres endarreriments. El pobre, segons l'Evangelí, és aquell que ho ha trobat tot en Jesús, és aquell que sap i experimenta en la pròpia carn que, sense Ell, no pot res, no pot donar fruit; pobre és aquell que no pot viure sense els germans, sense dur-los la bona nova de la salvació. La pobresa fa tenir els ulls nets i en ells s'hi reflexa tot lo bo i lo sant. La pobresa, haver-ho trobat tot en Jesús, netja el cor, abans de ser nets de cor i per a ser-ho, s'ha de ser pobre. Sols es comprèn tot açò quan es viu o s'intenta viure la vida tota en aquesta direcció.

Aquest és el servei social de les clarisses. No és únicament un servei religiós o de fe, és també un vertader servei a la comunitat humana, en tant que suposa una ètica que supera tota altra ètica; si bé és cert que s'arriba al coneixement i apreciació d'aquest servei social de les monges contemplatives a través de la fe revelada. ¿No és un gran servei fer veure als homes-germans, atrafegats pels diners i les competències, que se és més feliç tenint lo just? i que així es viu amb el cor més ample i eixamplat?

Però també les monges diuen que són presència orant: perquè la seva feina principal és contemplar Déu, és veure la vida d'amor de Jesús i comunicar-la als germans. No és que només resin per nosaltres, demanant a Déu el que ens fa falta, com és la pau, el perdó, la reconciliació, la justícia, el pa de cada dia... Sinó que, admirades i meravellades de la grandesa, bondat, immensitat, amplària i profunditat del Pare del

cel, ens conviden a nosaltres i intenten fer néixer en els nostres cors el desig eficaç de voler pregar i contemplar també.

Per a poder contemplar i meditar fa falta quietud: elles, les monges clarisses ens fan veure que pot esser que açò ens falta també a nosaltres; ens recorden que hi ha massa sorolls en el món, que ens eixorden, massa bellumes, que ens enlluernen i ens ceguen i que nosaltres som massa borinel·los. En la quietud ens mostren unes altres formes de pregària: la d'acció de gràcies i la d'alabança; aquella oració que neix del goig i de la pau del cor; la gratitud que neix d'aquell que ho ha rebut tot de Déu i ho té tot en Déu.

Ens mostren, també encara, una altra forma d'oració, a la que nosaltres hi estam més poc avesats i és aquella que està plena d'admiracions, l'oració que neix de la contemplació de les meravelles de Déu i de les que Ell ha obrat en les nostres petiteses.

Pel vostre testimoni, molt estimades monges pobres i castes i obedients del reial Monestir de Santa Clara de Ciutadella de Menorca, moltes de gràcies, ja sabeu que Ciutadella i l'Església vos estima com a cosa seva, com a part de la seva història i com a part d'aquesta altra història nostra més íntima i més personalitzadora. Ciutadella, sense el convent de Santa Clara, seria desconeguda i molts dels seus caires quedarien sense comprendre's del tot: perquè estau vosaltres a la soca de l'ullastre esventat per tantes tramuntanades i fortunals dels segles i sou la sava joiosa i vital per l'Església que peregrina a Menorca i a Ciutadella.

Aquest any del VII.è centenari de la conquesta de l'Illa i de la instauració del cristianisme i del VII.è centenari jubilar de la vostra fundació —avui dematí les campanes de la Catedral voltaven contentes, i ens alegràvem, anunciant-lo— aquest any del Congrés d'Evangelització i de revisió de la nostra pastoral diocesana, us demanam, monges de Santa Clara, que sigueu el llevat que fa fermentar i estovar la massa, la llavor que cau en terra i mor i que dóna molt fruit abundós.

D'aquest llevat i d'aquesta llavor en neix cada dia d'ençà fa 700 anys un roser sense pues i de petites roses blanques que, totes a cor, lloen i donen gràcies al seu Altíssim Senyor i canten així:

Mirau, Déu és la meva salvació,
confii i no tenc por.

Perquè Déu és la meva força i el meu cant,
i ha esdevingut per a mi la salvació.

Poareu aigua amb goig

de les fonts de la salvació
i direu aquell dia:
Donau gràcies a Déu, invocau el seu Nom;
feu saber als pobres les seves gestes,
proclamau que el seu Nom és excels.
Cantau a Déu perquè ha fet prodigis.
que s'han de fer conèixer per tota la terra.
Crida de joia i exulta,
veïnatge de Sion
perquè és gran enmig de tu
el Sant d'Israel". (Isaïes, 12, 2-3.5-6)

I la lloança i les accions de gràcies se senten cada dia per tota Ciutadella.

Ciutadella de Menorca, 28 de febrer del 1987

INFORMACIÓ DIOCESANA

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

Mes de març

12.- Rep visites. Al capvespre és a Maó on rep visites i passa a veure un sacerdot malalt.

13.- Rep visites.

14.- Al capvespre, celebra l'Eucaristia i predica l'homilia a la capella del Sant Crist, a Ciutadella, en el dia de la seva festa.

15 - Concelebra l'Eucaristia a la Catedral, a migdia, com a començ de la Visita Pastoral a Ciutadella, juntament amb tots els Srs. Rectors de la Ciutat i altres sacerdots.

16 - Visita algunes classes del Col·legi dels Salesians, matí i tarda, per la Visita Pastoral.

17.- Rep visites. Al capvespre, visita malalts de la parròquia de la Catedral. Després, al Col·legi del Salesians, visita uns grups de catequesi i el grup juvenil "Gent Jove".

18.- Al capvespre visita malalts. Després, visita grups de 4rt. curs i prejuvenil al Col·legi dels Salesians, on també es reuneix amb els catequistes d'aquell centre i, finalment, amb la Junta de la Associació de Pares d'alumnes (APA).

19.- Rep visites. Pren el jurament i professió de fe del seminarista que s'ha d'ordenar de diaca. Dina amb la Comunitat dels Salesians, des-

prés d'haver dialogat amb ells. Al capvespre, rep visites a Maó i a les 7,30 concelebra l'Eucaristia a l'església de Sant Josep, de Maó.

20.- Al matí, visita el Grup escolar Joan Benejam, de Ciutadella i al capvespre, practica la Visita Pastoral en la Catequesi d'adults i preparadors de matrimonis de la parròquia de la Catedral.

21.- Assisteix al recés per a capellans que dóna a la parròquia de Sant Antoni, de Maó, el Dr. Raimon Pàniker. Al capvespre, es reuneix amb els grups apostòlics dels Salesians i amb la Junta directiva del seus Antics Alumnes.

22.- Al matí, és al Santuari de El Toro, on assisteix uns moments a la xerrada que fa Raimon Pàniker, a l'Escola de Teologia i després concelebra l'Eucaristia pel grup de confirmands de l'arxiprestat de Maó. A les sis del capvespre, presideix la concelebració de la missa d'ordenació de diaca de Gerard Villalonga, a la parròquia de Sant Francesc, de Ciutadella, en la qual també ordena de Lector al seminarista Florenci Sastre Portella.

23.- Rep visites.

24 - Parteix cap a la Península per diverses activitats.

25.- És a Castelló de la Plana, en la solemne celebració de les Bodes de Plata de la col·locació de la primera pedra del Seminari "Mater Dei".

27.- A les 10 de la nit, pren part en el programa 'Debat' de la TV3, sobre el tema de la Instrucció vaticana sobre 'el respecte de la vida humana i la dignitat de la procreació.

28.- És a la Ciutat de Vic, participant en la Jornada de Catequistes de Catalunya i les Illes.

30.- A Madrid, participa en una reunió de la Comissió episcopal de Pastoral, de la qual forma part.

31. Retorna de la Península.

Recés i conférencies del Sr. Raimon Pàniker. El passat dia 21 de març, a les 10,30 del matí i a la parròquia de sant Antoni, de Maó, el Rd. Sr. Raimon Pàniker va dirigir un recés als sacerdots de la diòcesi. Al capvespre, a l'Ateneu de Maó, feia una conferència pel públic en general sobre fe-cultura. I el diumenge, dia 22, matí i capvespre es reunia al Santuari de El Toro, invitat per l'Escola de Teologia. Un nombrós grup de feels cristians van assistir a aquesta trobada que el prestigiós sacerdot va fer atractiva i succulent tocant temes fronterers i d'àmbits oriental i occidental, tan coneguts per ell.

Trobades de confirmands i de post-confirmació. El diumenge dia 22 de març al Santuari de El Toro es va reunir un bon grup de confirmands de

l'arxiprestat de Maó, com a trobada preparatoria per a rebre el sagrament. El Sr. Bisbe va presidir l'Eucaristia i va dirigir la paraula als al·lots i al·lotes.

El diumenge, dia 29 de març també es van reunir al Santuari de El Toro grups de postconfirmació de tota la diòcesi.

INFORMACIÓ DIOCESANA

23 - Rep. visites.

24 - Parlar cas a la Família per diverses activitats.

25 - És a Castello de la Plana, en la solenne celebració de les Bodes

de Plata de la col·locació de la primera pedra del Seminari "Mater Dei".

27 - A les 10 de la nit, gran part en el programa "Debat" de la

TV3, sobre el tema de la instrucció vaticana sobre "el respecte dels drets

de humans i la dignitat de la procreació".

28 - És a la Catedral de Vic, participem en la Jornada de Catequistes

de Catalunya i les Illes.

30 - A Madrid, participa en una reunió de la Comissió Episcopal de

Pastoral, de la qual formo part.

31 - Retorn a la Família.

32 - Retorn a la Família.

33 - Retorn a la Família.

34 - Retorn a la Família.

35 - Retorn a la Família.

36 - Retorn a la Família.

37 - Retorn a la Família.

38 - Retorn a la Família.

39 - Retorn a la Família.

40 - Retorn a la Família.

41 - Retorn a la Família.

42 - Retorn a la Família.

43 - Retorn a la Família.

44 - Retorn a la Família.

45 - Retorn a la Família.

46 - Retorn a la Família.

47 - Retorn a la Família.

48 - Retorn a la Família.

49 - Retorn a la Família.

50 - Retorn a la Família.

DE LA SANTA SEU

ESCRIT DEL PAPA SOBRE LA JORNADA D'ORACIÓ PER A LES VOCACIONS

Venerables Hermanos en el Episcopado
Carísimos Hermanos y Hermanas del mundo entero.

El próximo 10 de mayo, domingo, la Iglesia universal celebrará la XXIV Jornada Mundial de Oración por las Vocaciones.

Es esta una ocasión que se ofrece, una vez más, a toda la Comunidad cristiana y a cada uno de los bautizados para orar y trabajar por incremento de las vocaciones al sacerdocio, a la vida misionera, a la profesión de los consejos evangélicos.

Con el presente mensaje deseo dirigirme particularmente a los cristianos laicos y encarecerles el compromiso y la responsabilidad a que les llama ya el próximo Sínodo de los Obispos que, dentro de pocos meses como es sabido, estudiará el tema: "Vocación y Misión de los laicos en la Iglesia y en el Mundo a los veinte años del Concilio Vaticano II".

1.- "Considerad vuestra llamada". (1. Cor: 1,26)

El Señor Jesús, al fundar la Iglesia "ha establecido a unos apóstoles a otros profetas, a otros evangelizadores, a otros como pastores y maestros para el recto ordenamiento de los santos en orden a las funciones del ministerio para edificación del Cuerpo de Cristo". (Ef: 4,11-12).

Todos en la Iglesia hemos recibido una vocación. El cuidado de ella no debe limitarse a la esfera personal, sino contribuir también al desarrollo de otras vocaciones. Las diferentes vocaciones son entre sí complementarias y todas convergen en la única misión.

2.- "Según la medida del don de Cristo". (Ef. 4,7)

Por esto me dirijo en especial a los padres cristianos, que tienen una misión de primer orden en la Iglesia y en la sociedad. En la familia, en efecto, las más de las veces, germinan y brotan vocaciones sacerdotales y religiosas. No en vano el Concilio llama a la familia "primer seminario" recomendando a que en ella se creen las condiciones favorables para su desarrollo (cfr. *Optatam totius*, 2).

Ciertamente, entre los servicios que los padres pueden prestar a sus hijos, ocupa el primer lugar el de ayudarles a descubrir y a vivir la llamada que Dios les hace sentir, incluida la "sagrada" (cfr. *Gaudium et spes*, 52; *Familiaris consortio*, 53).

Queridos padres cristianos, si el Señor os distingue, en su designio amoroso llamando a vuestro hijo o a vuestra hija, sed generosos y consideraos grandemente honrados. La vocación sacerdotal o religiosa es un don especial "de la familia" y, al mismo tiempo, "un don a la familia".

La Iglesia espera mucho, también, de todos los que tienen responsabilidad en el campo de la educación juvenil.

Hago un llamamiento particular a los "Catequistas", hombres y mujeres que desarrollan su importante actividad en la comunidad cristiana. Quisiera recordar a este propósito, cuanto he escrito en la Exhortación Apostólica sobre la catequesis: "En lo que concierne a la vocación a la vida sacerdotal y religiosa, es cierto que, muchas veces, han surgido durante una catequesis bien hecha en la infancia y adolescencia" (*Catechesi tradendae*, 39).

Grandemente pueden contribuir al desarrollo de las vocaciones los maestros y todos los laicos comprometidos en la escuela, en especial en la "católica", que en todas las partes del mundo acoge innumerables legiones de jóvenes.

La escuela católica debe constituir una comunidad educativa capaz de proponer no sólo un proyecto de vida humano y cristiano, sino también los valores de la vida consagrada.

Además, los "Movimientos", los "Grupos" y las "Asociaciones" católicas tanto a nivel central como a nivel local, deben distinguirse por un trabajo coherente y generoso en el campo vocacional. En la medida en que se abran a los intereses de la Iglesia Universal, crecerán cada vez

más y verán florecer en el seno de sus grupos tantas vocaciones consagradas que serán el testimonio evidente de su vitalidad y madurez cristianas.

Por consiguiente se debe considerar como pobre a toda comunidad eclesial que no ofrezca el testimonio de las personas consagradas surgidas de ella.

3. ' Rogad al Dueño de la mies...' (Mt: 9,38).

Ante el fenómeno de los pocos que se consagran al sacerdocio y a la vida religiosa, no podemos permanecer inactivos, sin hacer nada de cuanto este en nuestras manos. Podemos, especialmente, hacer mucho con la oración. El mismo Señor nos la recomienda: "Rogad al Dueño de la mies, envíe obreros a su mies" (cfr. Mt: 9,38; Lc: 10,2).

La oración por las vocaciones al sacerdocio y a la vida religiosa es un deber de todos y un deber de siempre. El futuro de las vocaciones está en las manos de Dios, pero en un cierto sentido también está en nuestras manos. La oración es nuestra fuerza; con ella las vocaciones no nos faltarán ni la voz divina dejará de ser escuchada. Oremos al Maestro para que ninguno se sienta ajeno o indiferente a esta voz, antes al contrario se interrogue a sí mismo y mida su propia capacidad, o mejor, redescubra sus propias reservas de generosidad y de responsabilidad. Ninguno se sustraiga a este deber.

Oremos así al divino Redentor:

"Señor Jesús, así como llamaste un día a los primeros discípulos para hacerles pescadores de hombres, continúa también ahora haciendo resonar tu dulce invitación: Ven y sígueme! Da a los jóvenes y a las jóvenes la gracia de responder prontamente a tu voz. Sostén en sus fatigas apostólicas a nuestros Obispos, sacerdotes y personas consagradas. Da la perseverancia a nuestros seminaristas y a todos los que están realizando un ideal de vida totalmente consagrado a tu servicio.

Suscita en nuestra comunidad el espíritu misionero. Manda, Señor, operarios a tu mies y no permitas que la Humanidad se pierda por falta de pastores de misioneros, de personas entregadas a la causa del Evangelio

María, Madre de la Iglesia, modelo de toda vocación, ayúdanos a decir "sí" al Señor que nos llama a colaborar en el designio divino de salvación. Amén' .

Con la confianza de que el Señor acoja nuestras súplicas, pido la abundancia de los favores celestes sobre todos, Venerables Hermanos en

el Episcopado, sobre los sacerdotes, los religiosos y religiosas y sobre todos los fieles e impartió de corazón la Bendición Apostólica.

Dado en el Vaticano, el 11 de febrero, fiesta litúrgica de la Bienaventurada Virgen de Lourdes, del año 1987, noveno de nuestro Pontificado.

IOANNES PAULUS II

DE LA CONFERENCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

DIA DEL ENFERMO 1987

MENSAJE DE LOS OBISPOS DE LA COMISION EPISCOPAL DE PASTORAL

1.- El 24 de mayo, Domingo VI de Pascua, celebramos por tercera vez en la Iglesia española el Día del Enfermo. Con el lema "UN TRATO MÁS HUMANO" la celebración del Día pretende colaborar en la necesaria y urgente humanización de la asistencia al enfermo, estimular el compromiso y la acción de los cristianos en este campo, y reconocer, apoyar y celebrar lo que instituciones y personas vienen realizando por cuidar y asistir con humanidad al enfermo.

2.- Asistir y cuidar al enfermo humanamente es una necesidad actual y permanente que nos afecta a todos. La deshumanización de nuestra sociedad se refleja también en el campo sanitario: hay enfermos que se sienten tratados con frialdad, de forma impersonal, como si fueran sólo un objeto o caso clínico interesante; por otra parte, los que les asisten, sea cual fuere su profesión, se sienten con frecuencia poco valorados reconocidos y estimulados en su quehacer. La medicina moderna ha acentuado el predominio de la técnica, que tantos beneficios ha traído al enfermo, pero olvida a veces la dimensión humana.

3.- Las comunidades cristianas no pueden pasar de largo ante este problema, pero ¿qué pueden hacer hoy en orden a lograr un trato más humano al enfermo? Los Obispos de la Comisión Episcopal de Pastoral, reconociendo la complejidad del tema y que no pueden darse soluciones

superficiales y simplistas, ofrecemos las siguientes consideraciones con el deseo de ayudar a la reflexión y toma de compromisos.

4.- Tratar humanamente al enfermo significa considerarle una persona que sufre, en su cuerpo y en su espíritu, y ha de ser atendida en su totalidad, es decir, en todas sus dimensiones y necesidades. El que está enfermo necesita ser amado y reconocido, ser escuchado y comprendido, acompañado y no abandonado, ayudado pero nunca humillado, sentirse útil, ser respetado y protegido; necesita encontrar un sentido a lo que le pasa.

Tratar humanamente al enfermo significa considerarle responsable y protagonista de su salud, de su curación y de su vida, y sujeto de derechos y de obligaciones.

Tratar humanamente al enfermo significa también prestar atención a su familia y contar con su colaboración en el cuidado del mismo.

5.- El trato humano al enfermo implica humanizar la política sanitaria de cara a promover una salud y asistencia a la medida del hombre, autor, centro y fin de toda política y actividades sanitarias (GS 63). Implica que las instituciones sanitarias estén al servicio del enfermo y no de intereses ideológicos, políticos, económicos o sindicales; que la técnica, cuyas conquistas celebramos, sea siempre un medio al servicio efectivo de la persona enferma.

6.- El trato humano al enfermo comporta humanizar la relación que guardan con él todos los que le asisten y cuidan. La relación ha de brotar del amor a su persona. 'Ninguna institución puede de suyo sustituir el corazón humano, la compasión humana, el amor humano, la iniciativa humana cuando se trata de salir al encuentro del sufrimiento ajeno' (Juan Pablo II. SD 29). La relación ha de ir unida a la competencia profesional sin la cual no puede haber auténtica humanización.

7.- El trato humano al enfermo exige humanizar nuestra propia persona y reconocer que ese trato, a su vez, nos humaniza. Nuestra humanidad, manifestada en la comunión y entrega al enfermo, es la mejor medicina que podemos ofrecerle, y su humanidad es el gran regalo que él nos hace.

8.- Tratar humanamente a los enfermos es una tarea a la que estamos llamados y de la que somos responsables todos: enfermos, familias, ciudadanos profesionales sanitarios y voluntariado, instituciones públicas y privadas y la propia Administración.

9.- Junto a estas consideraciones, los obispos de la Comisión queremos:

- * Reconocer, valorar y agradecer la labor de todos los que asisten y cuidan con humanidad a los enfermos y el esfuerzo de

quienes trabajan para que las instituciones sanitarias estén al servicio de los mismos.

- * Apoyar y alentar a los religiosos y religiosas que, fieles a sus fundadores, dedican sus instituciones y su vida a cuidar con amor a los enfermos en nombre de la Iglesia, como testigos de la compasión y ternura del Señor.
- * Invitar a los profesionales sanitarios cristianos a tratar con tal competencia y humanidad a los enfermos que éstos puedan ver y sentir que se interesan y se preocupan por su persona. Invitarles también a trabajar en la transformación de las estructuras sanitarias al servicio del hombre.
- * Animar a los capellanes de hospital a colaborar generosamente en la humanización de la asistencia hospitalaria aportando la fuerza humanizadora del Evangelio.
- * Pedir, finalmente, a las comunidades cristianas que, fieles a Jesús y estimuladas por el ejemplo de Juan de Dios, Camilo de Lelis, Vicente de Paúl y tantos otros, atiendan con humanidad a los enfermos y a quienes les cuidan.

10.- Vamos a celebrar el Día del Enfermo en la fiesta de María Auxiliadora a las puertas del Año Mariano. Que ella, Madre y educadora de Jesús en el amor a los más necesitados, nos guíe y acompañe a todos en la tarea de asistir y cuidar con humanidad a nuestros hermanos enfermos.

LOS OBISPOS DE LA COMISIÓN EPISCOPAL DE PASTORAL

Javier OSES FLAMARIQUE, Obispo de Huesca,

Presidente de la Comisión:

Teodoro UBEDA GRAMAJE, Obispo de Mallorca.

Antonio DEIG CLOTET, Obispo de Menorca

Rosendo ALVAREZ GASTON, Obispo de Jaca.

Santiago GARCIA ARACIL, Obispo Auxiliar de Valencia.

